

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNE PRAVOBRANILKE
ELEANOR SHARPSTON,
predstavljeni 30. maja 2013¹

Zadeva C-58/12 P

**Groupe Gascogne SA
proti**

Evropski komisiji

„Pritožba — Konkurenca — Omejevalni sporazum — Sektor industrijskih plastičnih vreč — Globe — Kršitev temeljne pravice do poštenega sojenja v razumnem roku, ki jo je storilo Splošno sodišče“

Uvodna pojasnila

1. Splošno sodišče je 16. novembra 2011 izdalo tri ločene sodbe,² s katerimi je zavrnilo ločene tožbe za razglasitev ničnosti odločbe Komisije v zadevi COMP/38354 – industrijske vreče.³ Komisija je v tej odločbi ugotovila resno in dolgotrajno kršitev takratnega člena 81 ES (zdaj člena 101 PDEU) ter več hčerinskim družbam in njihovim matičnim družbam naložila visoke globe. To je ena od pritožb, ki so bile vložene zoper tiste sodbe Splošnega sodišča.⁴

2. V okviru teh pritožb se porajajo nova vprašanja konkurenčnega prava, v njih pa so navedeni tudi očitki, da je Splošno sodišče kršilo člen 47 Listine o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina),⁵ ker ni odločilo v razumnem roku. Sodišče mora zato pritožbe očitno obravnavati hitro. Da bi izpolnila to zahtevo, hkrati pa upoštevala potrebo po zadostnem času za prevod, sem vprašanja, ki jih obravnavam, razdelila med troje sklepne predloge, kot je navedeno spodaj.

3. Ključne zakonske določbe ter opis omejevalnega sporazuma, postopka pred sprejetjem odločbe Komisije in naložitve glob so navedeni v točkah od 6 do 34 mojih sklepnih predlogov v zadevi Gascogne Sack Deutschland.⁶ Ker so navedbe o okoliščinah, v katerih so matične družbe odgovorne ali niso odgovorne za ravnanje hčerinskih družb v njihovi popolni lasti, v vsaki pritožbi malo drugačne, je to vprašanje obravnavano v vseh trojih sklepnih predlogih. Moja analiza vprašanj, ki izhajajo iz trditve, da Splošno sodišče ni odločilo v razumnem roku (zlasti merila za ugotovitev, ali je

1 — Jezik izvirnika: angleščina.

2 — Sodbe Splošnega sodišča z dne 16. novembra 2011 v zadevi Kendrion proti Komisiji (T-54/06), v zadevi Groupe Gascogne proti Komisiji (T-72/06) in v zadevi Sachsa Verpackung proti Komisiji (T-79/06). V angleškem jeziku je objavljen povzetek treh izpodbijanih sodb. Celotno besedilo vseh treh sodb je na voljo v francoskem jeziku na spletnem mestu Sodišča. Za sodbo Kendrion je na voljo tudi celotno besedilo v nizozemščini.

3 — Odločba Komisije C(2005) 4634 final z dne 30. novembra 2005 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 Pogodbe ES (Zadeva COMP/38354 – industrijske vreče) (v nadaljevanju: odločba). Povzetek je objavljen v UL 2007, L 282, str. 41.

4 — Zadeve Gascogne Sack Deutschland proti Komisiji (C-40/12 P), Kendrion proti Komisiji (C-50/12 P) in Groupe Gascogne proti Komisiji (C-58/12 P, obravnavana zadeva). Za celotni pregled v zvezi s tožbami zoper odločbo pred Splošnim sodiščem in poznejšimi pritožbami pred Sodiščem glej točko 102 spodaj.

5 — UL 2010, C 83, str. 2.

6 — Navedena v opombi 4.

prišlo do čezmernega odlašanja, in če je tako, kako je to mogoče popraviti), je v točkah od 70 do 150 teh sklepnih predlogov. Preučitev natančnejših trditev, ki jih je podala vsaka od pritožnic (na primer) v zvezi s primernostjo razlogovanja v sodbah Splošnega sodišča, je seveda v sklepnih predlogih, v katerih je obravnavana vsaka od teh pritožb.⁷

Uvod

4. Groupe Gascogne s to pritožbo izpodbija, kako je Splošno sodišče razlagalo dva pojma v konkurenčnem pravu: pojem podjetja in načelo, da je treba odgovornost za kršitev, ki jo stori hčerinska družba v popolni lasti, pripisati matični družbi. Groupe Gascogne zatrjuje, da je treba, če je kakršna koli globa v zvezi s tako kršitvijo naložena na podlagi skupne in solidarne odgovornosti, zgornjo mejo (v nadaljevanju: zgornja meja 10 %) te globe določiti z uporabo člena 23(2) Uredbe št. 1/2003,⁸ tako da se upošteva skupni promet hčerinske in matične družbe, ne pa svetovni promet družb, ki sestavljajo celotno skupino družb.⁹

Zakonodaja

Direktiva o konsolidiranih računovodskih izkazih

5. Namen direktive o konsolidiranih računovodskih izkazih¹⁰ je uskladitev nacionalnih zakonodaj o letnih računovodskih izkazih nekaterih vrst družb, zlasti skupin družb, ki sestavljajo podjetje.¹¹ S tem ukrepom se želi tudi zagotoviti, da so finančni podatki o takih podjetjih na voljo delničarjem in tretjim osebam.¹² Podjetja, ki morajo pripraviti konsolidirane računovodske izkaze, so določena v členu 1(1) in (2). Med ta podjetja spada vsako podjetje, ki ima:

- „(a) večino delniških ali članskih glasovalnih pravic v drugem podjetju [...]; ali
- (b) pravico imenovati ali odpoklicati večino članov upravnega, poslovnega ali nadzornega organa drugega podjetja [...] in je hkrati delničar ali družbenik tega podjetja; ali
- (c) pravico izvrševati prevladujoč vpliv na podjetje [...], v katerem je delničar ali družbenik, [...]“

6. Člen 16 direktive o konsolidiranih računovodskih izkazih med drugim določa:

„1. Konsolidirani računovodski izkazi so sestavljeni iz konsolidirane bilance stanja, konsolidiranega izkaza poslovnega izida in priloge h konsolidiranim računovodskim izkazom.

[...]

7 — Sklepni predlogi v okviru vseh treh pritožb so predstavljeni 30. maja 2013.

8 — Uredba Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 in 82 Pogodbe (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 205). Uredba št. 17 je bila razveljavljena s členom 43(1) Uredbe št. 1/2003. Komisija je v delu 6 odločbe navajala obe uredbi kot pravno podlago za naložene globe. Upošteveni določbi Uredbe št. 17 sta člena 15(2) in 17. Po njima sta bila povzeta člena 23(2) in (3) ter 31 Uredbe št. 1/2003. V teh sklepnih predlogih se bom sklicevala na določbe Uredbe št. 1/2003, ki jih je treba razumeti, kot da zajemajo tudi člena 15(2) in 17 Uredbe št. 17, saj ta v delih, ki so pomembni za vprašanja, obravnavana v tej pritožbi, nista bila vsebinsko spremenjena.

9 — Sodba z dne 17. junija 2010 v zadevi Lafarge proti Komisiji (C-413/08 P, ZOdl., str. I-5361, točka 102). V Smernicah o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 15(2) uredbe št. 17 in člena 65(5) pogodbe ESPJ (98/C 9/03) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 1, str. 171) je v zvezi z zgornjo mejo 10 % iz člena 23(2) Uredbe št. 1/2003 prav tako omenjen svetovni promet. Zato bom v teh sklepnih predlogih pri obravnavanju prometa celotne skupine družb uporabljala izraz „svetovni promet“.

10 — Sedma direktiva Sveta z dne 13. junija 1983 o konsolidiranih računovodskih izkazih, ki temelji na členu 54(3)(g) Pogodbe (83/349/EGS) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 1, str. 58).

11 — Glej prvo uvodno izjavo direktive o konsolidiranih računovodskih izkazih.

12 — Glej tretjo uvodno izjavo direktive o konsolidiranih računovodskih izkazih.

3. Konsolidirani računovodski izkazi morajo izkazovati resničen in pošten prikaz sredstev, obveznosti, finančnega položaja in poslovnega izida vanje vključene skupine podjetij kot celote.“

Povzetek izpodbijane sodbe

7. Družba Groupe Gascogne¹³ je na prvi stopnji Splošnemu sodišču predlagala, naj:

- odločbo razglasi za nično v delu, v katerem se nanaša nanjo in ji nalaga globo;
- odločbo spremeni v delu, v katerem je z njo njeni hčerinski družbi Gascogne Sack Deutschland (v nadaljevanju: GSD) v nasprotju s členom 15(2) Uredbe št. 17 naložena globa nad 10 % prometa družbe GSD;
- podredno, člen 2(i) odločbe razglasi za ničen;
- še bolj podredno, spremeni člen 2(i) odločbe in zmanjša globo, ki je bila skupno in solidarno naložena družbama Groupe Gascogne in GSD;
- Komisiji naloži plačilo stroškov postopka.

8. Družba Groupe Gascogne je v utemeljitev svoje tožbe za razglasitev ničnosti odločbe navedla tri tožbene razloge. Prvič, družba Groupe Gascogne je trdila, da je Komisija kršila člen 101 PDEU, ker ji je napačno pripisala skupno in solidarno odgovornost za kršitev, ki jo je storila družba GSD. Drugič, družba Groupe Gascogne je menila, da je Komisija v odločbi napačno uporabila pravo, ker je napačno razlagala pojem „podjetje“ iz člena 81 ES; tako je kršila člen 23(2) Uredbe št. 1/2003, ker je družbi Groupe Gascogne naložila globo, ki je bila izračunana na podlagi svetovnega prometa družbe Groupe Gascogne, in ne skupnega prometa družbe Groupe Gascogne (verjetno ob upoštevanju prometa holdinške družbe, Groupe Gascogne, ne pa njenih hčerinskih družb) in družbe GSD. Tretjič, družba Groupe Gascogne je trdila, da globa, ki je bila skupno in solidarno naložena njej in družbi GSD, pomeni kršitev načela sorazmernosti, ker se Komisija ni prepričala, ali obstaja razumno razmerje med naloženo sankcijo in dejansko doseženim prometom v sektorju plastičnih vreč.

9. Družba Groupe Gascogne je na obravnavi na prvi stopnji na podlagi treh razlogov zatrjevala kršitev njenih temeljnih pravic, ki so zagotovljene z Listino. Prvič, zatrjevala je kršitev pravice do obrambe in domneve nedolžnosti, ki jo zagotavlja člen 48 Listine. Drugič, trdila je, da razlogovanje v odločbi ni bilo primerno, zaradi česar je bil onemogočen vsakršen preizkus njene zakonitosti. Tretjič, sklicujoč se na člena 47 in 49 Listine, je zatrjevala, da bi moralo Splošno sodišče delovati v okviru svoje neomejene pristojnosti in naložiti sorazmerno sankcijo.

10. Splošno sodišče je v točki 31 izpodbijane sodbe menilo, da je prvi razlog, namreč, da sta bili kršeni pravica družbe Groupe Gascogne do obrambe in domneva nedolžnosti, vseboval nove elemente in je bil zato nedopusten.

11. Splošno sodišče je nato zavrnilo vse tri tožbene razloge in zato tožbo v celoti.

Pritožbeni razlogi

12. Družba Groupe Gascogne navaja štiri pritožbene razloge.

13 — Sodba Groupe Gascogne (T-72/06), navedena v opombi 2 (v nadaljevanju: izpodbijana sodba).

13. Prvič, družba Groupe Gascogne trdi, da je Splošno sodišče s tem, da ni preučilo posledic sprememb v pravnem redu EU, ki so nastale z začetkom veljavnosti člena 6(1) PEU 1. decembra 2009, zlasti v zvezi s členom 48 Listine, napačno uporabilo pravo.

14. Drugič, družba Groupe Gascogne zatrjuje, da je Splošno sodišče kršilo člen 101 PDEU in člen 48 Listine, saj je (i) družbi Groupe Gascogne napačno pripisalo skupno in solidarno odgovornost za kršitev, ki jo je storila družba GSD med 1. januarjem 1994 in 26. junijem 2002, zgolj na podlagi tega, da je bila družba GSD hčerinska družba v popolni lasti družbe Groupe Gascogne, in (ii) potrdilo odločbo, ker je štelo, da je družba Groupe Gascogne do zneska 9,9 milijona EUR skupno in solidarno odgovorna za plačilo globe, ki je bila naložena družbi GSD.

15. Tretjič, Groupe Gascogne podredno trdi, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ker je napačno razlagalo pojem „podjetje“ in zato določilo zgornjo mejo 10 % za globo, ki jo je treba plačati, tako, da je upoštevalo svetovni promet družbe Groupe Gascogne, ne pa skupni promet družbe GSD in njene matične družbe.

16. Četrtič, družba Groupe Gascogne prav tako podredno trdi, da je Splošno sodišče kršilo člen 47 Listine, ker ni odločilo v razumnem roku.

Prvi in drugi pritožbeni razlog – kršitev temeljnih pravic in nezdržljivost domneve o odločilnem vplivu – člen 48 Listine

17. Družba Groupe Gascogne s prvim pritožbenim razlogom zatrjuje, da je Splošno sodišče s tem, da je štelo tožbeni razlog, ki je bil podan na obravnavi in se je nanašal na spremembo položaja Listine po začetku veljavnosti Lizbonske pogodbe, za nedopustnega, napačno uporabilo pravo. Družba Groupe Gascogne z drugim pritožbenim razlogom trdi, da domneva o odločilnem vplivu,¹⁴ na podlagi katere je bila kršitev družbe GSD pripisana njej, ni združljiva z njeno temeljno pravico do poštenega sojenja, ker naj bi ta domneva dejansko delovala kot domneva krivde.

18. Prvi in drugi pritožbeni razlog bom obravnavala skupaj, ker se oba nanašata na vprašanja temeljnih pravic.

Povzetek trditve

Pritožba družbe Groupe Gascogne

19. Družba Groupe Gascogne v okviru prvega pritožbenega razloga Splošnemu sodišču očita, da ni upoštevalo učinkov položaja Pogodbe, ki ga je pridobila Listina po začetku veljavnosti Lizbonske pogodbe. Poleg tega, čeprav je Splošno sodišče pravilno menilo, da sta bili pravica do obrambe in domneva nedolžnosti v pravu EU zagotovljeni že pred 1. decembrom 2009 na podlagi splošnih pravnih načel, pa naj ta načela ne bi imela enake pravne veljave kot Pogodbi. Zato naj bi sprememba položaja Listine pomenila, da morajo sodišča EU odslej zagotovljene pravice uporabiti strožje.

14 — Ustaljena sodna praksa je, da je ravnanje hčerinske družbe mogoče pripisati matični družbi, zlasti kadar hčerinska družba ne določa samostojno svoje trgovinske politike. V takih okoliščinah matična in hčerinska družba tvorita eno podjetje za namene člena 101 PDEU. Komisija lahko sprejme odločbo, s katero naloži globo matični družbi, ne da bi morala dokazati njeno osebno vpletenost v kršitev. Če ima matična družba v lasti 100 % delniškega kapitala, se domneva, da lahko odločilno vpliva na hčerinsko družbo, in obstaja ovrgljiva domneva, da tak vpliv dejansko izvaja (domneva o odločilnem vplivu). Glej sodbo z dne 19. julija 2012 v združenih zadevah Alliance One International in Standard Commercial Tobacco proti Komisiji in Komisija proti Alliance One International in drugim (C-628/10 P in C-14/11 P, točke od 42 do 46 in navedena sodna praksa, v nadaljevanju: Alliance One).

20. Družba Groupe Gascogne v okviru drugega pritožbenega razloga trdi, da je treba člen 48 Listine razlagati ob upoštevanju člena 6 Evropske konvencije o človekovih pravicah (v nadaljevanju: EKČP). Pri razlagi člena 48 Listine naj bi Sodišče moralo upoštevati tudi ustave in pravne tradicije držav članic. Uporaba domneve o odločilnem vplivu naj bi dejansko delovala kot domneva krivde in naj zato ne bi bila dopustna.

21. Poleg tega naj bi bila obrazložitev v sodbi Splošnega sodišča, ki kaže, da je družba Groupe Gascogne dejansko odločilno vplivala na svojo hčerinsko družbo GSD, pomajnkljiva. Družba Groupe Gascogne naj ne bi imela nobenega nadzora nad dejavnostmi družbe GSD v sektorju plastičnih vreč. Splošno sodišče naj bi zato storilo napako, ko je ravnanje družbe GSD pripisalo družbi Groupe Gascogne.

Odgovor Komisije

22. Komisija meni, da je prvi pritožbeni razlog očitno neutemeljen.

23. Med pisnim postopkom niso bile podane nobene izrecne navedbe o kršitvi domneve nedolžnosti ali pravice do obrambe. Poleg tega naj se Splošno sodišče ne bi odločilo, da ne bo preučilo učinka spremembe v položaju Listine. Ugotovilo je samo, da ta sprememba ni vplivala na pravni položaj, saj sta domneva nedolžnosti in pravica do obrambe že bili del pravnega reda EU. Trditev, da splošna pravna načela nimajo enake pravne veljave kot Pogodba, naj bi bila brezpredmetna.

24. Komisija meni, da je drugi pritožbeni razlog družbe Groupe Gascogne načeloma nedopusten ali vsaj brezpredmeten, vsekakor pa neutemeljen.

25. Drugi pritožbeni razlog naj v delu, v katerem se nanaša na vprašanja, ki niso bila obravnavana pred Splošnim sodiščem, ne bi bil dopusten. Pisna stališča, ki jih je predložila družba Groupe Gascogne na prvi stopnji, niso vsebovala nobenega sklicevanja na sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljevanju: sodišče v Strasbourg) v zvezi s členom 6 EKČP ali na sodno prakso francoskega Conseil Constitutionnel (ustavni svet). Stališče družbe Groupe Gascogne naj bi temeljilo na napačnem razumevanju sodne prakse v zvezi s pripisom odgovornosti matični družbi za kršitev, ki jo je storila njena hčerinska družba. Komisija se sklicuje na sklepne predloge generalne pravobranilke J. Kokott v zadevi Alliance One.¹⁵

26. Komisija trdi, da je drugi pritožbeni razlog brezpredmeten, ker se Komisija pri ugotovitvi, da je družba Groupe Gascogne skupno in solidarno odgovorna skupaj z družbo GSD, ni oprla izključno na domnevo o odločilnem vplivu. Splošno sodišče naj bi izčrpno preučilo dodatne dejavnike, ki jih je navedla Komisija, ki dokazujejo, da je družba Groupe Gascogne dejansko odločilno vplivala na ravnanje družbe GSD.

27. Iz sodbe Sodišča v zadevi Elf Aquitaine¹⁶ naj bi bilo razvidno, da je domneva o odločilnem vplivu združljiva z domnevo nedolžnosti, ki je zagotovljena v členu 48 Listine. Zato naj bi bil drugi pritožbeni razlog neutemeljen.

¹⁵ — Navedena zgoraj v opombi 14.

¹⁶ — Sodba z dne 29. septembra 2011 v zadevi Elf Aquitaine proti Komisiji (C-521/09 P, ZOdl., str. I-8947, točke od 59 do 62, v nadaljevanju: Elf Aquitaine).

Presoja

Temeljne pravice – dopustnost na prvi stopnji

28. Iz člena 44(1)(c) v povezavi s členom 48(2) Poslovnika Splošnega sodišča izhaja, da bi bil tožbeni razlog družbe Groupe Gascogne – ki se je nanašal na člen 48 Listine, razlagan ob upoštevanju člena 6 EKČP – lahko dopusten samo, če bi izhajal iz dejanskih ali pravnih okoliščin, ki bi se pojavile med postopkom.

29. Na podlagi zahteve družbe Groupe Gascogne za ponovno odprtje pisnega postopka (izražene v dopisu z dne 20. oktobra 2010) iz razloga, da se je med postopkom pokazala nova pravna okoliščina, je mogoče sklepati, da so njeni pravni svetovalci menili, da so se v okviru tožbenega razloga v zvezi s temeljnimi pravicami pojavile nove okoliščine, ki niso bile vsebovane v prvotni tožbi.

30. Iz ugotovitve, ki jo je podalo Splošno sodišče v točki 27 izpodbijane sodbe, je jasno razvidno, da razlog v zvezi s členom 48 Listine, ki ga je navedla družba Groupe Gascogne, ni bil del njene prvotne tožbe za razglasitev ničnosti. Splošno sodišče je navedlo:

„Očitki tožeče stranke v zvezi s kršitvijo načela domneve nedolžnosti in pravice do obrambe, ki ju zagotavlja člen 48 Listine, so dodani trditvam, ki so navedene v tožbi, in niso dovolj povezani s prvotno navedenimi trditvami, da bi se lahko štelo, da so del običajnega razvoja razprave v postopku pred Splošnim sodiščem. Te očitke je treba zato šteti za nove očitke.“¹⁷

31. Poleg tega se je vsebina tega razloga razlikovala od vsebine tožbenega razloga v zvezi s členom 49 Listine glede sorazmernosti naložene sankcije. Zato trditve družbe Groupe Gascogne niso bile dovolj povezane, da bi pomenile razširitev že navajanih trditev.

32. Tako menim, da je bila presoja Splošnega sodišča pravilna.

33. Iz tega je mogoče sklepati, da Splošno sodišče ni napačno uporabilo prava, ko je menilo, da razlog, ki ga je družba Groupe Gascogne navedla na obravnavi in ki se je nanašal na kršitev člena 48 Listine, ni dopusten.

Temeljne pravice – združljivost domneve o odločilnem vplivu s členom 48 Listine

34. Očitek družbe Groupe Gascogne ima tri dele: (i) Splošno sodišče bi moralo pri razlagi člena 48 Listine upoštevati člen 6 EKČP in pravne tradicije držav članic; (ii) domneva o odločilnem vplivu je bila uporabljena kot domneva krivde in (iii) Splošno sodišče v obrazložitvi ni zadostno dokazalo, da je družba Groupe Gascogne tako vplivala na družbo GSD.

35. Če bi Groupe Gascogne pred Sodiščem lahko prvič navajala razlog, na katerega se ni pravočasno sklicevala pred Splošnim sodiščem, bi ji to omogočalo, da s pritožbo predloži zadevo, katere predmet je širši kot tisti na prvi stopnji. Vendar pa je pristojnost Sodišča v okviru odločanja o pritožbi načeloma omejena na preizkus tega, kako je Splošno sodišče presodilo razloge, ki so bili navajani pred njim.¹⁸

¹⁷ — Moj prevod.

¹⁸ — Sodba Alliance One, navedena v opombi 14, točka 111 in navedena sodna praksa.

36. V zvezi s prvim pritožbenim razlogom sem že navedla, da družba Groupe Gascogne na prvi stopnji ni navedla razlogov, ki bi se nanašali na razlago člena 48 Listine ob upoštevanju člena 6 EKČP ali pravnih tradicij držav članic.¹⁹ Zato očitek v delu, v katerem se razlogi družbe Groupe Gascogne nanašajo na vprašanja, ki so prvič omenjena pred Sodiščem, ni dopusten.²⁰

37. Na te razloge bi se bilo mogoče sklicevati med pisnim postopkom pred Splošnim sodiščem. Prvič, te pravice so bile del splošnih načel prava EU. Drugič, čeprav Listina še ni bila pravno zavezujoča, je Sodišče pred začetkom veljavnosti člena 6 PEU kot pomoč pri izdajanju sodb redno uporabljalo njene določbe.²¹ Poleg tega je Sodišče menilo, da Lizbonska pogodba zgolj kodificira Listino.²²

38. Sodišče je menilo, da domneva o odločilnem vplivu ni nezdružljiva s členom 48 Listine.²³ Poleg tega je v nasprotju s trditvijo družbe Groupe Gascogne menilo, da ta domneva dejansko ne deluje kot domneva krivde.²⁴

39. Kot je navedlo Splošno sodišče v točki 73 izpodbijane sodbe, je bila trditev družbe Groupe Gascogne, da je bila obrazložitev Komisije nezadostna, „v bistvu navajana v utemeljitev stališča, da tožeča stranka ni sodelovala pri dejavnostih [družbe GSD], ko je leta 1994 kupila to družbo. Poslovni interes nakupa je bil v bistvu odprtje obrata za prodajo papirja, ki ga proizvaja skupina tožeče stranke. Ni se nameravalo posegati v vodenje poslov [družbe GSD], ali natančneje, v sektor plastičnih vreč, v katerem tožeča stranka ni delovala in ki je bil vsekakor gospodarsko manj pomemben.“²⁵

40. Splošno sodišče z obveznostjo obrazložitve sodb (na podlagi členov 36 in 53, prvi odstavek, Statuta Sodišča Evropske unije) ni zavezano k natančni obrazložitvi, ki bi izčrpno in drugi za drugo sledila vsem trditvam strank v sporu. Obrazložitev je torej lahko implicitna, če zadevnim osebam omogoča, da se seznanijo z razlogi, na katerih temelji izpodbijana sodba, Sodišču pa, da ima dovolj elementov za nadzor v okviru pritožbe.²⁶

41. Splošno sodišče je v izpodbijani sodbi v zvezi odločilnim vplivom družbe Groupe Gascogne nad družbo GSD ugotovilo:

„74 Čeprav nekateri elementi, ki jih je navedla tožeča stranka, res kažejo na to, da je bila [GSD] pretežno avtonomna, je vseeno tožeča stranka dejansko posegala v delovanje svoje hčerinske družbe, določala občutne omejitve glede smeri njenega obnašanja na trgu in tako izvajala dejanski nadzor nad svojo hčerinsko družbo.

[...]

93 Iz preučitve vseh dokazov in trditev tožeče stranke in Komisije je razvidno, da ta ni storila nobene napake pri presoji, ko je menila, da je tožeča stranka redno spremljala vodenje svoje hčerinske družbe, in tožeči stranki pripisala odgovornost za kršitev, ki jo je storila njena hčerinska družba. Komisija je namreč na podlagi vseh dokazov, s katerimi je razpolagala, lahko ugotovila, da je matična družba v obravnavanem primeru dejansko nadzirala svojo hčerinsko družbo, pri čemer se ji ni bilo treba opreti na domnevo dejanskega nadzora, ki je izhajala iz tega, da je bila tožeča stranka stoddstotna lastnica kapitala.“²⁷

19 — Glej točko 29 zgoraj.

20 — Glej točke od 30 do 32 zgoraj.

21 — Glej na primer sodbo z dne 3. septembra 2008 v združenih zadevah Kadi in Al Barakaat International Foundation proti Svetu in Komisiji (C-402/05 P in C-415/05 P, ZOdl., str. I-6351, v nadaljevanju: Kadi, točka 335).

22 — Sodba z dne 3. maja 2012 v zadevi Legris Industries proti Komisiji (C-289/11 P, točka 36).

23 — Sodba Alliance One, navedena v opombi 14, točka 113.

24 — Sodba Elf Aquitaine, navedena v opombi 16, točke od 59 do 62.

25 — Moj prevod.

26 — Sodba Alliance One, navedena v opombi 14, točka 64.

27 — Moj prevod.

42. Splošno sodišče je v navedenih točkah izpodbijane sodbe preučilo dokaze in ugotovilo, da je bila družba Groupe Gascogne tako aktivno vpletena v delovanje družbe GSD, da je matična družba dejansko nadzirala hčerinsko družbo.

43. Zato menim, da drugi pritožbeni razlog družbe Groupe Gascogne ni utemeljen. Razlogovanje Splošnega sodišča zadošča, da se zadevne osebe seznanijo z razlogi, na katerih temelji izpodbijana sodba. Sodišču pa, da razpolaga z dovolj elementi za sodni nadzor v okviru te pritožbe. Zato v nasprotju s tem, kar trdi družba Groupe Gascogne, ta sodba ni pomanjkljivo obrazložena.

44. Iz zgoraj navedenega je mogoče sklepati, da je treba prvi in drugi pritožbeni razlog zavrniti.

Tretji pritožbeni razlog: razlaga pojma „podjetje“ za namene člena 23(2) Uredbe št. 1/2003

Povzetek trditev

Pritožba družbe Groupe Gascogne

45. Družba Groupe Gascogne trdi, da je Splošno sodišče napačno razlagalo pojem „podjetje“ v členu 23(2) Uredbe št. 1/2003. S to določbo naj bi se želelo zagotoviti, da naložena globa ni pretirana. Splošno sodišče naj bi pri razlagi tega člena storilo dve napaki. Prvič, pomešalo je pojma „podjetje“ in „osebna odgovornost“. Pojem „podjetje“ naj bi imel v konkurenčnem pravu poseben pomen; ni razlagan enako kot pojem „osebna odgovornost“. Podjetje naj bi bilo treba nujno opredeliti s sklicevanjem na subjekt, ki mu je mogoče pripisati protikonkurenčno ravnanje.

46. Drugič, družba Groupe Gascogne trdi, da je Splošno sodišče storilo napako s tem, da je zamešalo pojem podjetja s pojmom skupine družb. V skladu s sodno prakso Sodišča naj bi bilo treba svetovni promet celotne skupine pri določitvi 10-odstotnega praga zaradi določitve zgornje meje globe za namene člena 23(2) Uredbe št. 1/2003 upoštevati le, če celotna skupina sestavlja eno samo podjetje. Iz obrazložitve izpodbijane sodbe (ali odločbe) obstoj take skupine ni razviden.

47. Globa, ki je v odločbi naložena družbi GSD, znaša 13,2 milijona EUR, družba Groupe Gascogne pa je skupno in solidarno odgovorna za 9,9 milijona EUR tega zneska. Družba Groupe Gascogne trdi, da zgornja meja globe ne bi smela presežati 2 070 400 EUR, kar je 10 % prometa družbe GSD. Ta številka temelji na predpostavki, da bo drugi pritožbeni razlog družbe Groupe Gascogne sprejet in da ji torej ne bo mogoče pripisati kršitve, ki jo je storila družba GSD.

Odgovor Komisije

48. Komisija meni, da tretji pritožbeni razlog ni utemeljen. V skladu z ustaljeno sodno prakso naj bi bil promet podjetja kot celote pokazatelj njegovega gospodarskega pomena in vpliva na trgu. Šteje se, da je družba Groupe Gascogne odgovorna za kršitev družbe GSD. Komisija naj bi zato pri določanju zgornje meje globe upravičeno upoštevala 10 % svetovnega prometa skupine.

Presoja

49. Kako je treba določiti 10-odstotni prag (zgornjo mejo globe), kadar je ugotovljena odgovornost matične družbe za kršitev, ki jo stori hčerinska družba v njeni popolni lasti? Groupe Gascogne izpodbija metodo na podlagi ustaljene sodne prakse, v skladu s katero se v takih okoliščinah zgornja meja 10 % iz člena 23(2) Uredbe št. 1/2003 izračuna glede na svetovni promet družb, ki sestavljajo

skupino. Trdi, da bi morala biti v obravnavani zadevi zgornja meja 10 % določena na podlagi skupnega prometa družbe GSD in nje same. Tako izračunana zgornja meja globe bi bila nižja, saj bilo 10 % skupnega prometa družb GSD in Groupe Gascogne (promet holdinške družbe brez upoštevanja prometa hčerinskih družb) manj kot 10 % svetovnega prometa celotne skupine.

50. Ne strinjam se z družbo Groupe Gascogne.

51. Beseda „podjetje“ je v členu 23(2) Uredbe št. 1/2003 razlagana široko. Zajema več kot en subjekt, ki opravlja ekonomsko dejavnost. Kaj je za namene te določbe subjekt, opredeljen kot podjetje?

52. Člen 23(2) Uredbe št. 1/2003 se nanaša na „vsako podjetje ali podjetniško združenje, udeleženo pri kršitvi“.

53. S pojmom podjetja je zajet vsak subjekt, ki opravlja ekonomsko dejavnost, ne glede na njegov pravni status in način njegovega financiranja. Ta pojem je treba razumeti tako, da označuje gospodarsko enoto, čeprav je s pravnega vidika ta enota sestavljena iz več fizičnih ali pravnih oseb. Če tak gospodarski subjekt krši pravila o konkurenci, mora po načelu osebne odgovornosti za to kršitev odgovarjati.²⁸

54. Če je odgovornost pripisana matični družbi, se šteje, da je sodelovala pri kršitvi. Zato sta podjetje, opredeljeno za namene člena 23(2) Uredbe št. 1/2003, matična in hčerinska družba.

55. Namen zgornje meje 10 % je preprečiti, da bodo naložene globe, za katere je mogoče pričakovati, da jih podjetja zaradi višine, določene na podlagi njihovega svetovnega prometa, ne bodo mogla plačati.²⁹ Poleg tega je Sodišče v okviru obravnave člena 15(2) Uredbe št. 17³⁰ menilo, da je odvracanje eden od dejavnikov, ki jih je treba upoštevati pri izračunu zneska globe.

56. Zato se mi zdi, da je v primeru, v katerem matična družba z njeno hčerinsko družbo skupno in solidarno odgovarja za kršitev pravil o konkurenci, v skladu z besedilom in namenom člena 23(2) Uredbe št. 1/2003, da se 10-odstotna zgornja meja naložene globe določi na podlagi svetovnega prometa podjetja ob upoštevanju celotne skupine družb. V pravu EU ni zahteve, da morajo druge hčerinske družbe v skupini, zato da se lahko pri določitvi globe, ki naj se naloži, upošteva njihov promet, delovati na istem trgu ali da morajo biti povezane s kršitvijo.

57. Komisija Sodišču predlaga, naj upošteva nekatere ukrepe sekundarne zakonodaje, s katerimi so urejeni računovodski izkazi družb, zlasti Direktivo o konsolidiranih računovodskih izkazih. S tem utemeljuje svojo trditev, da je treba zgornjo mejo 10 % določiti na podlagi svetovnega prometa zadevnega podjetja. Pri svoji presoji teh ukrepov nisem upoštevala.

58. Menim, da direktiva o konsolidiranih računovodskih izkazih ne ponuja jasne analogije. Opredelitev podjetja v členu 1(1) in (2) te direktive ni enaka opredelitvi, ki je uporabljena v konkurenčnem pravu, kjer je odgovornost za kršitev hčerinske družbe pripisana njeni matični družbi. Pomembno je tudi, da izraz „konsolidirani računovodski izkazi“ ni opredeljen enako, kot je pojasnjen izraz svetovni promet v sodni praksi Sodišča v zvezi s členom 23(2) Uredbe št. 1/2003.

28 — Sodba Alliance One, navedena v opombi 14, točka 42.

29 — Sodba z dne 28. junija 2005 v združenih zadevah Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji (C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, ZOdl., str. I-5425, točki 280 in 281).

30 — Predhodnik člena 23(2) Uredbe št. 1/2003.

59. Nazadnje, v zvezi z zatrjevano neobrazložitvijo izpodbijane sodbe³¹ opozarjam, da je Splošno sodišče trditve družbe Groupe Gascogne navedlo v točkah od 96 do 104 izpodbijane sodbe. Iz ugotovitev Splošnega sodišča v točkah od 107 do 110 je razvidno, da je te trditve zavrnilo. To pa zato, ker je menilo, da sta družbi Groupe Gascogne in GSD sestavljali eno podjetje in da je treba v skladu s pravili konkurenčnega prava zgornjo mejo 10 % izračunati na podlagi svetovnega prometa vseh družb znotraj skupine Groupe Gascogne.

60. Splošno sodišče je v točki 108 izpodbijane sodbe navedlo: „[...] zgornjo mejo 10 % je treba izračunati na podlagi celotnega prometa vseh družb, ki sestavljajo skupino, na čelu katere je holdinška družba, ker je lahko zgolj celoten promet družb, ki sestavljajo skupino, pokazatelj velikosti in gospodarske moči zadevnega podjetja (sodba Akzo Nobel in drugi proti Komisiji, točka 90[³²]).“³³

61. V točki 111 je Splošno sodišče pojasnilo: „[...] za upoštevanje konsolidiranega prometa matične družbe za namene uporabe zgornje meje 10 % prometa zadevnega podjetja ni treba dokazati, da posamezna hčerinska družba v skupini ni avtonomna pri določanju svojega ravnanja na trgu.“³⁴

62. Poleg tega je Splošno sodišče v točki 112 izpodbijane sodbe navedlo, da s tem, da je potrdilo, da se zgornja meja 10 % določi na podlagi svetovnega prometa, razen družbi GSD hčerinskim družbam, ki so del skupine Groupe Gascogne, ni pripisalo odgovornosti za kršitev.

63. Splošno sodišče je v točki 113 pojasnilo, da za to, da se za izračun zgornje meje 10 % upošteva svetovni promet vodilne holdinške družbe (Groupe Gascogne), ni potrebno, da vse hčerinske družbe, ki sestavljajo skupino, delujejo na istem trgu niti da obstaja povezava med temi družbami in kršitvijo.

64. Splošno sodišče v navedenih točkah jasno izraža svoje mnenje, da družbi Groupe Gascogne in GSD tvorita eno podjetje za namene člena 23(2) Uredbe št. 1/2003 in da je treba za izračun zgornje meje 10 % upoštevati svetovni promet sestavnih delov tega podjetja. Ravnanja preostalih hčerinskih družb skupine v okviru določanja globe ni štelo za pomembna. Niti ni menilo, da so te hčerinske družbe povezane s kršitvijo.³⁵

65. Ker navedene točke izpodbijane sodbe zadevnim osebam omogočajo, da se seznanijo z razlogi, na katerih temelji izpodbijana sodba, Sodišču pa, da razpolaga z dovolj elementi za sodni nadzor v okviru te pritožbe, ta sodba ni pomanjkljivo obrazložena.

66. Zato menim, da tretji pritožbeni razlog ni utemeljen.

67. Dodajam, da se bo moralo Sodišče, če bo ugotovilo drugače (da je torej treba zgornjo mejo 10 % določiti na podlagi skupnega prometa, ne pa svetovnega), kljub temu pa štelo, da je družba Groupe Gascogne skupno in solidarno odgovorna za 9,9 milijona EUR globe, ki je bila naložena družbi GSD, spopasti s težavo, da ne razpolaga z nobenimi podatki o tem, kakšen je bil skupni promet dveh družb v upoštevnem obdobju. Zato ne bo mogoče izračunati, koliko je 10 % tega zneska, in ugotoviti, ali bi se tako globa, ki jo mora plačati družba Groupe Gascogne, zmanjšala in za koliko. Zadevo bi bilo torej treba vrniti v odločanje Splošnemu sodišču.

31 — Upoštevena načela sodne prakse Sodišča so že bila navedena zgoraj v točki 40.

32 — Sodba z dne 12. decembra 2007 (T-112/05, ZOdl., str. II-5049).

33 — Moj prevod.

34 — Moj prevod.

35 — Glej točko 56 zgoraj.

Nezmožnost plačila naložene globe

68. Družba Groupe Gascogne je na obravnavi pred Sodiščem tako kot njena hčerinska družba GSD opisala svoje trenutno finančno stanje in zatrjevala, da globe, naložene v odločbi, ne more plačati. Na prvi stopnji take trditve niso bile podane niti ni bila v njihovo utemeljitev navajana nobena določba Pogodbe ali Statuta ali Poslovnika Sodišča.

69. Menim, da trditve družbe Groupe Gascogne v zvezi z njeno nezmožnostjo plačila niso dopustne iz istih treh razlogov, ki sem jih navedla v točkah od 121 do 124 sklepnih predlogov v zadevi Gascogne Sack Deutschland.

Prekoračitev odločanja v razumnem roku

70. Sodni zaostanki pisateljem že dolgo ponujajo veliko priložnosti, da pokažejo svojo duhovitost. V zvezi s temi pritožbami se mi zdi najustreznejše citirati predgovor Charlesa Dickensa k prvi izdaji romana Pusta hiša:

„Pred nekaj meseci me je na neki javni prireditvi sodnik za gospodarske zadeve kot enega od sto petdesetih domnevno umnih mož in žena prijazno opomnil, da je bilo delovanje Court of Chancery, čeprav pogosta tarča kritik (pri čemer se mi je zazdelo, da je sodnik meril name), skoraj brezmadežno. Priznal je, da se je, kar se tiče hitrosti njegovega delovanja, zgodilo nekaj nepomembnih spodrslijavev, vendar pa so bili ti prenapihnjeni in v celoti posledica ‚stiskaštva javnosti‘, ki naj bi do nedavnega odločno nasprotovala vsakršnemu povečanju števila sodnikov gospodarskega oddelka, ki jih je mislim da imenoval Rihard II., lahko pa da tudi kakšen drug kralj.“

71. Družba Groupe Gascogne s četrtem pritožbenim razlogom trdi, da je Splošno sodišče kršilo člen 47 Listine, ker o zadevi ni odločilo v razumnem roku. Vprašanje, kaj pomeni razumni rok v okviru sojenja v postopkih s področja konkurence pred Splošnim sodiščem, se je že pojavilo pred Sodiščem.³⁶ Vendar obravnavana zadeva Sodišču omogoča in od njega zahteva, da razjasni številna načelna vprašanja.³⁷ Kdaj in pred katerim sodiščem (pred Splošnim sodiščem ali pred Sodiščem v okviru odločanja o pritožbi) je treba uveljavljati očitke nepotrebne odlašanja? Katera merila je treba uporabiti pri ugotavljanju, kaj pomeni „nerazumno“ ali „čezmerno“ odlašanje? In če se ugotovi nepotrebno odlašanje, kakšen je najprimernejši popravni ukrep?

Pravica do poštenega sojenja v razumnem roku

72. Načelo učinkovitega sodnega varstva je splošno načelo prava Skupnosti, ki izhaja iz skupne ustavne tradicije držav članic. Udejanjeno je bilo v členih 6 in 13 EKČP in potrjeno v členu 47 Listine.³⁸ Člen 47 določa, da ima vsakdo pravico do učinkovitega pravnega sredstva in do poštenega sojenja v razumnem roku. V skladu s členom 52(3) Listine je treba vsebino in obseg pravic, ki jih zagotavlja člen 47, ker ustrezajo pravicam, zagotovljenim z EKČP, razlagati ob upoštevanju členov 6(1) in 13 EKČP.³⁹ Zato je treba pri ugotavljanju, ali je bilo o zadevi odločeno v razumnem roku in kako je treba

36 — Sodbe z dne 17. decembra 1998 v zadevi Baustahlgewebe proti Komisiji (C-185/95 P, Recueil, str. I-8417, v nadaljevanju: Baustahlgewebe), z dne 16. julija 2009 v zadevi Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland GmbH proti Komisiji (C-385/07 P, ZOdl, str. I-6155, v nadaljevanju: Der Grüne Punkt) in z dne 25. oktobra 2011 v zadevi Solvay proti Komisiji (C-110/10 P, ZOdl, str. I-10439, v nadaljevanju: Solvay). Zadnje navedena zadeva se je nanašala na to, da Komisija ni v razumnem roku izvedla upravne faze postopka in na to, da Splošno sodišče v postopku pred njim ni odločilo v razumnem roku.

37 — Glej tudi moje sklepane predloge v zadevi Gascogne Sack Deutschland, točke od 125 do 141, in v zadevi Kendrion, točke od 108 do 134.

38 — Sodba Kadi, navedena v opombi 21, točka 335.

39 — V členu 47 Listine sta zajeti obe pravici. Natančneje, odstavek 1 člena 47 zagotavlja pravico do učinkovitega pravnega sredstva, odstavek 2 pa pravico do poštenega in javnega sojenja v razumnem roku.

popraviti kršitev tega načela, uporabiti merila, ki jih je razvilo sodišče v Strasbourgu v okviru razlage teh določb.⁴⁰ Navedeno sodišče je v zadevi Sürmeli⁴¹ menilo, da morajo države pogodbenice svoj pravni red organizirati tako, da lahko njihova sodišča izpolnjujejo zahteve iz člena 6(1) EKČP, tudi obveznost sojenja v razumnem roku.

73. Evropska unija seveda še ni pogodbenica EKČP. Ker pa so države članice položaj Listine že izenačile s položajem Pogodb, so se obvezale, da bodo zagotovile dejansko spoštovanje pravic iz Listine na področju uporabe prava EU. Evropska unija se je poleg tega zavezala k začetku obveznih pogajanj za pristop k EKČP. Zato menim, da so se države članice načeloma že zavezale k sprejetju vseh potrebnih ukrepov, da bodo s sodnimi strukturami Evropske unije izpolnjene zahteve iz člena 47 Listine in člena 6(1) EKČP ter zagotovljeno sojenje v razumnem roku za zadeve v svoji pristojnosti.

Očitek nepotrebnega odlašanja

74. Kršitvi pravice do poštenega sojenja v razumnem roku se je očitno najlažje izogniti s sprejetjem popravilnih ukrepov, preden odlašanje pri obravnavanju zadeve postane čezmerno. Najboljše ukrepanje je seveda učinkovito vodenje postopka z zadevo s strani samega sodišča. Vendar pa se mi zdi povsem primerno in legitimno, da stranka v postopku izrazi skrb, če postopek traja pretirano dolgo, ne da bi ji bilo treba nujno čakati na izdajo sodbe. To lahko (na primer) pomeni, da se po dolgem obdobju neaktivnosti obrne na sodno tajništvo in se pozanima o napredku postopka z zadevo. Ne mislim, da je stranka dolžna tako priganjati sodišče, bo pa morda zaradi zavzetosti stranke problem zatrt v kali. Sodišče lahko s potrebnimi ukrepi zagotovi, da bo preostali del postopka potekal hitreje in da bo pravica do poštenega sojenja v razumnem roku gledano v celoti spoštovana.

75. Tudi če stranka pred Splošnim sodiščem te težave ne navede, to po mojem mnenju nikakor ne vpliva na njeno naknadno pravico, da jo navaja v pritožbi pred Sodiščem.

76. Pritožba zoper odločitev Splošnega sodišča je omejena na pravna vprašanja. Pritožbeni razlogi se lahko nanašajo tudi na kršitve postopka, ki škodujejo pritožnikovim interesom.⁴² V skladu z ustaljeno sodno prakso je prekoračitev razumnega roka sojenja taka kršitev postopka, uveljavljanje katere je Sodišče že štelo za dopustno.⁴³

Predolgo trajanje sodnega postopka – merljiv pojem?

77. Sodišče v Strasbourgu razumnost trajanja postopka presodi na podlagi okoliščin posameznega primera, ki ga obravnava, in pri tem upošteva ta štiri merila iz svoje sodne prakse: pomembnost zadeve za tožečo stranko, zapletenost zadeve, vedenje tožeče stranke in vedenje pristojnih organov.⁴⁴

78. Sodišče je v zadevi Baustahlgewebe izračunalo trajanje postopka pred Splošnim sodiščem (ki ga je opisalo kot „precej dolgo“) od dneva vložitve tožbe za razglasitev ničnosti do dneva, ko je Splošno sodišče izdalo sodbo (v navedeni zadevi približno pet let in šest mesecev).⁴⁵ Med koncem pisnega postopka in sklepom o začetku ustnega postopka je preteklo 32 mesecev. V tem obdobju je bila sprejeta postopkovna odločitev o združitvi enajstih zadev za namene ustnega postopka. Sodišče je

40 — Sodba z dne 28. februarja 2013 v zadevi Arango Jaramillo in drugi proti EIB (C-334/12 RX II, v nadaljevanju: Jaramillo, točka 28).

41 — Sodba z dne 8. junija 2006 v zadevi Sürmeli proti Nemčiji (VS, št. 75529/01, ESČP 2006-VII, točka 137).

42 — Člen 58 Statuta Sodišča.

43 — Glej sodbo Baustahlgewebe, točka 19, pa tudi sodbo Der Grüne Punkt, točka 176, obe navedeni v opombi 36.

44 — Sodba z dne 25. marca 1999 v zadevi Pélissier in Sassi proti Franciji (VS, št. 25444/94, ESČP 1999-II, točka 67).

45 — Sodba Baustahlgewebe, navedena v opombi 36, točki 28 in 29.

navedlo, da je treba razumnost trajanja presojudati v vsakem primeru posebej, in uporabiti štiri merila iz sodne prakse sodišča v Strasbourgu, ki sem jih pravkar navedla (v nadaljevanju: merila iz zadeve Baustahlgewebe). Sodišče je opozorilo tudi na nekatere ovire, povezane s postopki pred sodišči EU. Natančneje, predlagalo je, naj se upoštevajo pravila glede jezika postopka.⁴⁶

79. V zadevi Der Grüne Punkt⁴⁷ je postopek trajal pet let in deset mesecev, pri čemer so med koncem pisnega postopka in začetkom ustnega postopka pretekla tri leta in devet mesecev. Splošno sodišče v tem obdobju ni sprejelo nobenih postopkovnih ukrepov. Sodišče je v okviru odločanja o pritožbi obdobje med vložitvijo tožbe in izdajo sodb presojalo na podlagi meril iz zadeve Baustahlgewebe.

80. Sodišče je v zadevah Baustahlgewebe in Der Grüne Punkt ugotovilo, da Splošno sodišče ni odločilo v razumnem roku. Toda dosednji pristop za ugotavljanje, ali je bil postopek pretirano dolg, je morda bolj pragmatičen kot znanstven.

81. Menim, da se je nujno treba upreti skušnjavi po posploševanju „predolgega trajanja“ z osredotočanjem zgolj na skupno trajanje postopka. Zdi se mi, da se je treba najprej na kratko seznaniti z ravnanjem Splošnega sodišča in ovirami, s katerimi se srečuje, da bi bilo mogoče določiti vpliv teh dejavnikov na čas, ki je potreben za rešitev zadeve, ter na podlagi tega natančneje določiti tista obdobja med obravnavanjem zadeve, ki jih je treba posebej preučiti.

82. Število zadev, vloženih pri Splošnem sodišču, se je od njegove ustanovitve leta 1989 močno povečalo.⁴⁸ Če zanemarimo pravna področja, ki niso predmet te pritožbe, pristojnosti, ki jo izvaja nad odločbami Komisije v zadevah s področja konkurence, ni mogoče enačiti z delom nacionalnih sodišč, ki se ukvarjajo s konkurenčnim pravom. Stranke v zadevah s področja omejevalnih sporazumov na ravni EU so pogosto podjetja iz različnih držav članic, ki lahko pri vložitvi tožbe za razglasitev ničnosti izbirajo med 23 (kmalu 24) uradnimi jeziki. Ko se izteče rok za vložitev pisnih vlog, je treba te prevesti v skupni delovni jezik, da lahko sodniki in njihovi strokovni sodelavci začnejo delati na spisu. Splošno sodišče uporablja isti direktorat za prevajanje kot Sodišče. Število zahtevkov za prevode presega prevajalske zmožnosti in ne bi bilo realistično domnevati, da je lahko (ali da bi morala biti) vsem prevodom v vsaki zadevi s področja konkurence pred Splošnim sodiščem priznana enaka prednost kot (na primer) nujnemu postopku za sprejetje predhodne odločbe pred Sodiščem, ki se nanaša na tožečo stranko v priporu. Če je bil vložen celoten sklop vlog (tožba, odgovor na tožbo, replika in duplika) – morda še ob podaljšanem roku za vse, razen za tožbo – in je poleg tega treba prevesti vsak dokument, ni neverjetno, da lahko preteče tudi od 20 do 22 mesecev, preden je spis sploh mogoče začeti pomenljivo preučevati.⁴⁹ Povedati želim, da je verjetni učinek čezmejne in večjezikovne narave konkurenčnega prava EU podaljšanje časa, ki bo pretekel, preden se lahko zadeva začne obravnavati.⁵⁰

46 — Sodba Baustahlgewebe, navedena v opombi 36, točka 43. Glej tudi člena 36 in 37 Poslovnika Sodišča o določitvi jezika postopka.

47 — Navedena v opombi 36.

48 — Kot koristen povzetek glej Letno poročilo Sodišča, dejavnost Splošnega sodišča in sodno statistiko, na voljo na http://curia.europa.eu/jcms/jcms/I02_7000/.

49 — Svoj opis podajam na podlagi vzorca pisnega postopka v zadevah s področja konkurence na splošno pred Splošnim sodiščem, ki velja za običajnega. Seveda bi bilo mogoče sistem na novo zastaviti, tako da bi postopek v zadevah s področja konkurence potekal drugače. Vendar poudarjam, da je vprašanje v obravnavani zadevi (in v zadevah Kendrion in GSD ter v zadevi Deltafina (C-578/11 P) (o kateri postopek še poteka in trenutno miruje)), ali je pri obravnavanju dane zadeve nastala pretirana zamuda, ne pa, ali bi bilo dobro korenito spremeniti obstoječi sistem.

50 — To ne vpliva na preudarke v prejšnji opombi; tudi v drugače zasnovanem sistemu bi bilo po mojem mnenju zaradi obstoja omejevalnih sporazumov, ki obsegajo več držav članic, in večjezične narave Evropske unije, težko doseči, da bi bile zadeve s področja konkurence na ravni EU obravnavane enako hitro kot domače zadeve s področja konkurence.

83. Vendar pa „povprečne“ zadeve s področja konkurence verjetno ni. Nekatere so lahko razmeroma preproste, potem ko se prečistijo navedene trditve. V drugih se lahko pojavijo težka, zapletena ali nova vprašanja. V nekaterih zadevah je že sam obseg dokumentov in tehničnih dokazov, ki jih je treba preučiti, strašanski podvig. Kadar več podjetij izpodbija odločbo Komisije, s katero so bila oglobljena zaradi sodelovanja v omejevalnem sporazumu, je logično, da se te zadeve obravnavajo skupaj. To pa pomeni, da postopek v posamični zadevi ne more potekati hitreje od najpočasnejšega postopka v tej skupini.

84. Če in kolikor Splošno sodišče meni, da je za primerno preučitev potrebno, da aktivno poseže v zadevo (na primer tako, da skliče sestanek o načinu obravnavanja zadeve ali da od strank zahteva, naj predložijo dodatne podrobne informacije), se ta čas očitno *ne upošteva* pri ugotavljanju, kako dolgo se je odločalo o zadevi. Čas za zagotovitev poštenega sojenja je porabljen razumno.

85. Kaj pa predpostavka, da je splošno znano, da je Splošno sodišče preobremenjeno in da na obravnavanje čaka veliko zadev, kar neizogibno pomeni, da bo Splošno sodišče za odločanje o zadevah porabilo precej več časa kakor sicer?

86. Čeprav močno sočustvujem s težavnim položajem Splošnega sodišča, menim, da s splošno preobremenjenostjo kot tako ni mogoče upravičiti čezmernega odlašanja pri obravnavanju zadeve, katere posledica je kršitev pravice do poštenega sojenja v razumnem roku.

87. Če bi bila posledica spremembe notranjih postopkov in aktivnega vodenja zadev učinkovitejša izraba obstoječih zmogljivosti, je to očitno cilj, za katerega si je treba aktivno prizadevati. Splošno sodišče trenutno dejansko sprejema nov poslovnik, pri čemer upošteva prav ta cilj. Vendar pa zaradi prizadevanja za hitrejše obravnavanje zadev ni mogoče zanemariti drugih ciljev. Pravica do *poštenega sojenja v razumnem roku* ima dve komponenti, in ne ene same. Prizadevanje samo za hitrejšo obravnavanje zadev ne bi bilo združljivo z zagotavljanjem splošne pravičnosti postopka. Niti ne bi bilo, splošneje, primeren način za vodenje sodnega postopka. Pri teh povezanih pritožbah gre za to, da so bila zadevnim podjetjem naložene visoke globe za kršenje pravil o konkurenci, ki je bilo po mnenju Komisije zelo resno. Ta podjetja imajo pravico, da s trditvami izpodbijajo to odločbo in da se njihove trditve skrbno preučijo, pri tem pa morajo verjeti, da je Splošno sodišče njihovo zadevo ne glede na končni izid obravnavalo po ustreznem postopku. Kot je poudarilo Sodišče, kadar Komisija deluje kot preiskovalni organ, organ pregona in kaznovalni organ, je za zagotovitev pravičnosti postopka potreben celovit nadzor Splošnega sodišča.⁵¹ Kot sem že navedla, čas, ki je potreben za tak temeljit nadzor, ni „predolg“ ali „zapravljen“. Je temelj, ki določa pravilnost odločitev Splošnega sodišča.

88. Če razpoložljive zmogljivosti Splošnega sodišča ne zadoščajo za primerno spopadanje s trenutnim in razumno predvidljivim prilivom zadev, morajo za to odgovarjati države članice.

89. Omenila sem že⁵² obveznost pogodbenic EKČP za zagotovitev takšne organizacije svojih sodišč, da bo spoštovana pravica do poštenega sojenja v razumnem roku. Ne vidim prepričljivega razloga, da bi bilo treba za sodne institucije EU uporabiti drugačno logiko. Pristojnost Splošnega sodišča (z njo pa tudi delovna obremenitev) se je skozi leta močno povečala. Problem tega sodišča glede sodnih zaostankov je splošno znan. Predlagano je bilo povečanje števila sodnikov,⁵³ a za zdaj brez uspeha. Tudi z obstoječimi razporeditvami včasih pride do težav. Sedanji predsednik Splošnega sodišča je javno opozoril na oslABLJENO produktivnost Splošnega sodišča, če nastanejo zapleti pri poteku postopkov imenovanja sodnikov (ob upoštevanju natančne preučitve, ki jo opravi odbor iz člena 255) in zato

51 — Sodba z dne 8. decembra 2011 v zadevi KME Germany in drugi proti Komisiji (C-272/09 P, ZOdl., str. I-12789, točke od 102 do 106 in navedena sodna praksa), glej tudi točki 68 in 69 mojih sklepnih predlogov ter navedeno sodno prakso.

52 — Glej točko 72 zgoraj.

53 — Glej del II na http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2011-04/projet_en.pdf.

mesta na dan prenovitve ostanejo nezasedena.⁵⁴ Ta zaskrbljenost je utemeljena.⁵⁵ Oseba pod pristojnostjo nacionalnih sodišč lahko upravičeno pričakuje, da bo država sistem sodišč organizirala primerno in učinkovito, tako da bo zaposlila zadosti kvalificiranih sodnikov, obnavljala njihov mandat (ob predpostavki, da so sposobni) in tako ohranila stabilnost in učinkovitost sodstva ter zagotovila ustrezno pomožno osebje. Osebe, katerih zadeve prispejo na sodišča EU, imajo zagotovo enako pravico do takšne ureditve, ki jim zagotavlja pravico do poštenega sojenja v razumnem roku.

90. Zato je treba težave, ki jih povzročajo prevelik priliv zadev, kljub vsej njihovi resničnosti zanemariti pri presoji, ali je prišlo do čezmernega odlašanja pri obravnavanju posamezne zadeve.

91. Če strnem vse do zdaj povedano, se mi zdi upravičeno, prvič, zanemariti čas, ki poteče od vložitve tožbe do konca pisnega postopka, drugič, upoštevati razumen dodaten čas (na splošno se mi zdi dovolj štirimesečno obdobje, ki pa se lahko podaljša pri zelo zahtevnih zadevah ali posebni preobremenjenosti prevajalskih zmogljivosti v tistem letnem obdobju) za prevod zadnjega procesnega akta po koncu pisnega postopka, in tretjič, zanemariti tudi vsa obdobja, potrebna za aktivno vodenje zadeve. Osredotočiti se je torej treba na preučitev obdobja dozdevne neaktivnosti, pri tem pa biti dovolj prizanesljiv glede časa, ki je resnično potreben za to, da se po prevodu pisnih vlog v delovni jezik institucije odpošlje vabilo na obravnavo.⁵⁶

92. Še enkrat ponavljam, da ni mogoče kar na pamet določiti, kakšno je „pravo“ obdobje, ki naj bi preteklo od takrat, ko je na voljo prevod spisa, do vabila na obravnavo, da bi bila še spoštovana pravica do poštenega sojenja v razumnem roku.⁵⁷ V dokaj preprosti zadevi je lahko za to fazo postopka potrebnih šest mesecev. V občutno zapletenejši zadevi (ali kadar gre na primer za omejevalni sporazum z več med seboj povezanih tožb) je lahko potrebno dvakrat več časa ali morda še več. Na splošno – kot pokazatelj okvirov, v katerih razmišljam – menim, da če v zadevah, v katerih *niso* bili izvedeni aktivni ukrepi, od konca pisnega postopka (v jeziku postopka) preteče več kot 18 mesecev *in* stranke še niso obveščene o datumu obravnave, je to znak za alarm. Tak časovni okvir po mojem mnenju presega razumen standard glede obravnavanja zadeve.

93. Ali to pomeni, da je takoj po prekoračitvi tega (očitno samovoljno določenega) časovnega roka samodejno mogoče govoriti o čezmernem odlašanju?

94. Mislim, da ne. Po mojem mnenju obstaja prehodna stopnja, med katero nedvomno gre za odlašanje, vendar pa to še ni „čezmerno“. Še enkrat poudarjam, da je to subjektivna presoja, ne pa čista in zahtevna analiza. Sama bi bila pripravljena sprejeti, da lahko preteče morda še šest dodatnih mesecev, preden odlašanje postane čezmerno (ali bolj pogovorno, preden „zamujanje“ postane „nesprejemljivo zamujanje“). Kdo drug bi lahko različnim fazam postopka pripisal drugačne roke. Če pa bi od konca pisnega postopka pretekli več kot dve leti brez kakršnega koli aktivnega ukrepanja in vabila strank na obravnavo, bi odlašanje obravnavala kot čezmerno in bi me bilo treba prepričati o nasprotnem.

54 — Dopis predsednika Jaegerja irskemu predsedstvu z dne 12. marca 2013, objavljen na <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/13/st07/st07758.en13.pdf>. Predsednik Jaeger je prej (23. maja 2012) v dopisu Svetu navedel sodnike, katerih mandati se bodo iztekli 31. avgusta 2013, in zaprosil zadevne vlade, naj dajo predloge pred 15. novembrom 2012: http://www.parlament.gv.at/PAKT/EU/XXIV/EU/08/82/EU_88277/imfname_10037088.pdf. Glej tudi Britanski zgornji dom, Odbor EU, 16. poročilo, zasedanje 2012-13 „Workload of the Court of Justice of the European Union: Follow-up Report“, zlasti odstavek 59 in 67: <http://www.publications.parliament.uk/pa/ld201213/ldselect/lducom/163/163.pdf>. Glej tudi dopis CCBE z dne 26. marca 2013, naslovljen na predsednika Sodišča v zvezi z imenovanjem sodnikov Sodišča EU, http://www.ccbe.eu/fileadmin/user_upload/NTCdocument/260313_EN_EU_Repsp1_1364893059.pdf.

55 — Ob pripravljanju teh sklepnih predlogov se zdi verjetno, da bo (če bodo vsi postopki imenovanja izpeljani pravočasno) Splošno sodišče ob delni zamenjavi članov septembra 2013 dobilo devet novih članov. Ker se bodo Splošnemu sodišču in Sodišču ob pristopu Hrvaške k Evropski uniji 1. julija 2013 pridružili novi člani, bo več kot tretjina članov Splošnega sodišča novih.

56 — Tak pristop je dejansko sprejelo sodišče v Strasbourg; glej na primer sodbo z dne 25. februarja 1997 v zadevi Findlay proti Združenemu kraljestvu (*Reports of Judgments and Decisions* 1997-I, točki 73 in 74).

57 — Sodba Jaramillo, navedena v opombi 40, točki 43 in 44.

95. Ob upoštevanju povedanega bom zdaj ugotavljala, ali je v obravnavani zadevi prišlo do čezmernega odlašanja.

Povzetek trditev

96. Družba Groupe Gascogne trdi, da je ob vložitvi tožbe pri Splošnem sodišču, s katero je izpodbijala odločbo in naloženo globo, dala bančno garancijo zaradi kritja plačila te globe in obresti, ki bi nastale v zvezi z njo med čakanjem na izid postopka na prvi stopnji. Družba Groupe Gascogne trdi, da je bilo (skoraj šestletno) trajanje tega postopka predolgo.⁵⁸ Družba Groupe Gascogne trdi, da je Splošno sodišče kršilo člen 47 Listine, ker ni odločilo v razumnem roku. Zato Sodišču predlaga, naj razveljavi izpodbijano sodbo, ali podredno, naj zmanjša naloženo globo ob upoštevanju finančnega bremena, ki je nastalo tej družbi zaradi kršitve njene temeljne pravice.

97. Komisija trdi, prvič, da je razlog družbe Groupe Gascogne nedopusten, ker ta družba očitka nespoštovanja razumnega roka sojenja ni navedla na obravnavi pred Splošnim sodiščem. Drugič, izpodbijane sodbe naj ne bi bilo treba razveljaviti v celoti, ker družba Groupe Gascogne ni navedla očitka, da je bila kršena njena pravica do obrambe, ker Splošno sodišče o zadevi družbe Groupe Gascogne ni odločilo v razumnem roku. Tretjič, tudi če Sodišče ugotovi, da je bil postopek pred Splošnim sodiščem neupravičeno dolg, naj družba Groupe Gascogne zaradi pretirano dolgega trajanja tega postopka ne bi utrpela nobene materialne izgube. Četrto, družba Groupe Gascogne naj bi morala kot primerno pravno sredstvo v teh okoliščinah vložiti ločeno odškodninsko tožbo. Petič in podredno, če bo Sodišče v pritožbenem postopku prisodilo odškodnino, naj bo ta simbolična.

Presoja: ali je bil res prekoračen razumen rok sojenja?

98. Iz istih razlogov, ki sem jih navedla v točkah od 128 do 130 sklepnih predlogov v zadevi Gascogne Sack Deutschland, menim, da družbi Groupe Gascogne ni prepovedano, da v pritožbi pred Sodiščem prvič navede vprašanje, ali je Splošno sodišče prekoračilo razumen rok sojenja.⁵⁹

99. Družba Groupe Gascogne trdi, da je nastal zastoj med koncem pisnega postopka in vabilom na obravnavo.⁶⁰ Vendar potrjuje, da je postopek z njeno zadevo, potem ko je bila ta septembra leta 2010 predodeljena drugemu sodniku poročevalcu, potekal hitro.⁶¹

100. Družba Groupe Gascogne je tožbo za razglasitev ničnosti vložila 23. februarja 2006. Pisni postopek se je končal 23. julija 2007. Tajništvo Splošnega sodišča je 23. septembra 2010 družbo Groupe Gascogne obvestilo, da je bila zadeva dodeljena četrtemu senatu (do takrat je obdobje neaktivnosti trajalo tri leta in dva meseca). Družba Groupe Gascogne je 20. oktobra 2010 zahtevala ponovno odprtje pisnega postopka.⁶² Družba je bila 14. decembra 2010 obveščena, da je bila za zadevo določena obravnava. Splošno sodišče je obravnavo v tej zadevi izvedlo 2. februarja 2011, sodba pa je bila izdana 16. novembra istega leta.

101. S katerimi od znanih podatkov bi bilo mogoče opravičiti (dolgo) obdobje med koncem pisnega postopka in sklicem različnih obravnav?

58 — Tožba za razglasitev ničnosti je bila vložena 23. februarja 2006, sodba pa je bila izdana 16. novembra 2011.

59 — Glej točko 75 zgoraj.

60 — To je skupno vsem trem pritožbam, glej tudi zadevi Gascogne Sack Deutschland in Kendrion.

61 — Družbi GSD in Kendrion prav tako navajata, da je postopek z njunima zadevama po predodelitvi teh zadev novemu sodniku poročevalcu potekal hitreje.

62 — Glej točko 17 zgoraj.

102. V zadevah v zvezi s tem omejevalnim sporazumom je vsaj petnajst naslovnikov odločbe vložilo tožbo za razglasitev ničnosti pri Splošnem sodišču.⁶³ V eni od teh zadev je bila tožba umaknjena.⁶⁴ V dveh zadevah je bila sodba izdana 13. septembra 2010.⁶⁵ V devetih zadevah (vključno z obravnavano) je bila sodba izdana 16. novembra 2011. V treh zadevah še vedno poteka postopek pred Splošnim sodiščem. Pred Sodiščem pa poleg te zadeve ter zadev Gascogne Sack Deutschland in Kendrion trenutno potekata še dva postopka s pritožbo.⁶⁶

103. Zadeva družbe Groupe Gascogne je tesno povezana z zadevo njene hčerinske družbe, GSD. Vendar se je postopek z navedeno zadevo odvijal približno enako hitro kot v zadevi njene matične družbe in zato ni zadrževal poteka tega postopka.

104. Na podlagi uporabe štirih meril iz zadeve Baustahlgewebe je jasno, da je zaradi skupne in solidarne odgovornosti družbe Groupe Gascogne za plačilo globe do zneska 9,9 milijona EUR ta zadeva za podjetje pomembna.⁶⁷ Sporno ni niti to, da so se v zadevi pojavila zapletena vprašanja.

105. Menim, da trajanja postopka ni mogoče pripisati ravnanju družbe Groupe Gascogne. Ta je 20. oktobra 2010 res zaprosila Splošno sodišče za ponovno odprtje pisnega postopka, da bi lahko podala trditve o novem položaju Listine po sprejetju Lizbonske pogodbe (glej točke od 19 do 21 zgoraj). Vendar je iz tega, da je bila družba Groupe Gascogne 14. decembra 2010 obveščena o določitvi obravnave v njeni zadevi, jasno razvidno, da je bil vpliv tega dogodka v postopku na celotno trajanje postopka majhen ali neobstoječ.

106. Po mojem vedenju med dozdevnim obdobjem neaktivnosti (tri leta in dva meseca) med koncem pisnega postopka in zahtevo družbe Groupe Gascogne za ponovno odprtje pisnega postopka ni bil sprejet noben aktiven ukrep.

107. Domnevo družbe Groupe Gascogne, da to, da je bila v njeni zadevi določena obravnava le kake tri mesece po dodelitvi novemu sodniku poročevalcu, kaže, da bi jo bilo že *ab initio* mogoče izpeljati v tem časovnem okviru, zavračam kot popolnoma neosnovano. Na eni strani je nelegitimna in neverjetna trditev, da je novi poročevalec prevzel spis zadeve, na katerem njegov prednik ni postoril čisto nič, na drugi strani pa je povsem jasno, da so se sodnik van der Woude in njegova ekipa zelo trudili, da bi zadeve o industrijskih plastičnih vrečah pripeljali do obravnave. Bilo bi povsem narobe in nerealistično vzeti čas, ki so ga porabili, kot podlago za presojanje, kaj bi bil razumen „običajen“ rok za obravnavanje te zadeve.

108. Prav tako je treba (kot sem že navedla) ustrezno upoštevati roke za prevod in skrbno preučitev več med seboj povezanih spisov – vlog in podrobnih (običajno neprevedenih) prilog – ki so se nanašali na isti omejevalni sporazum, s katerimi se je izpodbijala odločba Komisije ter v okviru katerih so se pojavila zapletena dejanska in pravna vprašanja. Kakor sem lahko razbrala iz spisa, ni bilo kakšnih posebnih razlogov, da bi bilo treba pritožbe v zvezi s tem omejevalnim sporazumom že od začetka obravnavati posebno hitro (ali da bi bilo treba od petnajstih tožb, s katerimi se je izpodbijala odločba

63 — V petnajstih zadevah je bilo šest jezikov postopka.

64 — Sklep z dne 6. julija 2006 v zadevi Cofira Sac proti Komisiji (T-43/06). Celotno besedilo sklepa Splošnega sodišča je na voljo na spletnem mestu Sodišča v francoskem in italijanskem jeziku.

65 — (i) Sodba z dne 13. septembra 2010 v zadevi Trioplast Wittenheim proti Komisiji (T-26/06). Celotno besedilo sodbe je na voljo v francoskem in švedskem jeziku na spletnem mestu Sodišča. (ii) Sodba z dne 13. septembra 2010 v zadevi Trioplast Industrier proti Komisiji (T-40/06, ZOdl., str. II-4893)

66 — Zadevi Aspla proti Komisiji (C-35/12 P) in Álvarez proti Komisiji (C-36/12 P). Postopek v obeh zadevah je prekinjen do izdaje sodb v zadevah Groupe Gascogne, Gascogne Sack Deutschland and Kendrion.

67 — Globa, naložena družbi GSD, znaša 13,2 milijona EUR. Družba Groupe Gascogne je skupno in solidarno odgovorna za 9,9 milijona EUR globe hčerinske družbe v njeni popolni lasti.

Komisija, tri, ki so pripeljale do vložitve pritožb družb Groupe Gascogne, GSD in Kendrion, že od samega začetka obravnavati posebej; niso (na primer) bili vloženi dobro utemeljeni, a na koncu zavrjeni predlogi za izdajo začasne odredbe). Povedano drugače, tožene stranke so bile upravičene do nič več ali manj kot do tega, da bodo njihove zadeve obravnavane razumno hitro.

109. Vseeno pa je na podlagi tega standarda in uporabe splošnih ugotovitev, ki sem jih podala zgoraj v točkah od 72 do 95, neizogibno mogoče ugotoviti, da je postopek s to zadevo trajal predolgo.

110. Menim, da bi se moralo Sodišče upreti skušnjavi, da bi v sodbi opredelilo natančno število mesecev kot normativ za to, koliko časa naj preteče od konca pisnega postopka (v jeziku postopka) do določitve obravnave v običajni zadevi v zvezi z omejevalnim sporazumom. Čeprav je postavljanje notranjih ciljev mogoče in zaželeno, so tako določeni roki zgolj vodilo. V posamezni pritožbi ali sklopu pritožb lahko obstajajo povsem upravičeni razlogi za njihovo prekoračitev. Zato je, kot sem že navedla,⁶⁸ obstoj odlašanja mogoče presojati le v vsakem primeru posebej.

111. Ob tem pa priznavam, da je treba povedati kaj več kot to, „da je v obravnavani zadevi prišlo do čezmernega odlašanja“. Na eni strani je treba nujno opredeliti, koliko je bila kršena pravica do poštenega sojenja v razumnem roku. Na drugi strani pa je treba za primer, da bi katera od pritožnic vložila ločeno odškodninsko tožbo,⁶⁹ nujno ovrednotiti kršitev, da bo tak predlog lahko obravnavan.

112. Ne morem dovolj poudariti, da izmera časa odlašanja ni eksaktna znanost. Vsaka ocena je zgolj približek. Na podlagi vseh značilnosti te zadeve ob upoštevanju vseh izpodbijanj odločbe o sankcioniranju kartela industrijskih plastičnih vreč in ob osredotočenju na obdobje, ki je preteklo med koncem pisnega postopka in vabljenjem na obravnavo, menim, da je razumno ugotoviti, da bi ta faza postopka s to zadevo lahko trajala do dveh let brez nujnega sklepanja na odlašanje, ki bi ga bilo mogoče upravičeno šteti za „pretirano“. Zato je mogoče na splošno ugotoviti, da je obravnavanje te zadeve na prvi stopnji pred Splošnim sodiščem trajalo približno leto in pol dlje, kot bi moralo.

113. Kako naj ukrepa Sodišče, ko je v okviru pritožbe navedena prekoračitev razumnega roka sojenja?

Popravni ukrepi

114. Pri prekoračitvi razumnega roka za obravnavanje zadeve mora biti vsak ukrep za odpravo te kršitve učinkovit.⁷⁰ Sodišče v Strasbourgju je v okviru EKČP navedlo, da bi moral v pravnem redu pogodbenic obstajati poseben postopek za obravnavanje takih zahtevkov.⁷¹

115. Sodišče je v zadevah Baustahlgewebe (zmanjšanje globe) in Der Grüne Punkt (ločena odškodninska tožba) ubralo različna pristopa. Nobeden od njiju ni popoln.

116. Družba Groupe Gascogne Sodišču predlaga, naj uporabi pristop iz zadeve Baustahlgewebe.⁷² Očitna prednost tega pristopa je ekonomičnost postopka in zato učinkovitost. Vendar kot bom pojasnila, dvomim o primernosti pravne podlage za ta pristop in o obsegu, v katerem lahko resnično ponudi učinkovit in primeren popravni ukrep.⁷³

68 — Glej točke od 81 do 84 zgoraj.

69 — Glej točko 133 in naslednje spodaj.

70 — Sodba v zadevi Kudła proti Poljski (VS, št. 30210/96, ESČP 2000-XI, točka 156).

71 — Sodba Kudła proti Poljski, navedena v opombi 70, točka 157.

72 — Pritožnici v zadevah Gascogne Sack Deutschland in Kendrion menita enako.

73 — Glej točki 130 in 131 spodaj.

117. V skladu s pristopom iz zadeve Der Grüne Punkt je treba vložiti ločeno tožbo pred Splošnim sodiščem. Navedeno sodišče bi preizkušalo, ali je tožnik utrpel škodo ali izgubo in ali obstaja vzročna zveza med škodo in prekoračitvijo razumnega roka sojenja ter določilo morebitno odškodnino. Tako bi prisojena odškodnina ustrezala dejanski škodi, ki jo je utrpela tožeča stranka. Na podlagi pristopa iz zadeve Baustahlgewebe takega preizkusa ni. Sodišče ne presoja podrobnih odškodninskih zahtevkov, če pritožnik v okviru pritožbe zoper sodbo Splošnega sodišča, s katero je bila potrjena odločba Komisije o kaznovanju kršitve pravil o konkurenci, izpostavi prekoračitev razumnega roka. Sodišče na splošno oceni, za kakšen odstotek bi bilo primerno zmanjšati prvotno naloženo globo. Vendar pristop iz zadeve Der Grüne Punkt že po definiciji zahteva daljši postopek, saj je treba vložiti ločeno tožbo. Poleg tega bi bilo treba zahtevek vložiti pred Splošnim sodiščem, pri čemer je prav njegovo ravnanje s prvotno tožbo razlog za vložitev odškodninske tožbe. Ali bi bila taka tožba združljiva z zahtevami iz člena 6(1) EKČP?

118. Zdi se, da v Evropski uniji ni skupnega popravnega ukrepa za prekoračitev razumnega roka sojenja v zadevah s področja konkurence. Nekatero državo članico pri čezmernega odlašanja odredijo zmanjšanje naložene kazni ali olajšajo njeno izvršitev.⁷⁴ V drugih državah članicah je določeno le finančno nadomestilo, ne pa zmanjšanje globe.⁷⁵ Nekatero so sprejele posebne določbe glede odškodnine za kršitev pravice do poštenega sojenja v razumnem roku.⁷⁶ Spet druge štejejo, da pravično zadoščenje pomeni že sodba, s katero je ugotovljena dejanska prekoračitev razumnega roka sojenja.⁷⁷ V vsaj eni državi članici⁷⁸ obstajajo posebna pravila o odstotnem znižanju kazni ob prekoračitvi razumnega roka sojenja v zadevah s področja konkurence.

119. Sodišče je povabilo 27 držav članic, Evropski parlament in Svet, naj pisno predstavijo svoja stališča glede pristopov iz zadev Baustahlgewebe in Der Grüne Punkt. Sedem držav članic je izrazilo naklonjenost prvemu pristopu, tri so podprle drugega, šest držav pa se ni opredelilo za nobenega od njiju. Svet je podprl pristop iz zadeve Baustahlgewebe, pri čemer pa je priznal obstoj dveh popravniških ukrepov, od katerih nobeden ni popoln. Evropski parlament je menil, da je pristop iz zadeve Der Grüne Punkt boljši.

120. Sodišče v Strasbourgu je navedlo, da glede na okoliščine primera sodba lahko pomeni pravično zadoščenje v zadevah, v katerih je bila ugotovljena kršitev postopka.⁷⁹ Člen 41 EKČP poleg tega določa, da lahko navedeno sodišče, če je treba, nakloni pravično zadoščenje. Vendar pa v pravu EU ni enakovredne določbe, na podlagi katere bi bila Sodišču izrecno priznana pristojnost, enakovredna pristojnosti za naklonitev „pravičnega zadoščenja“.

121. Na podlagi sodne prakse Sodišča, EKČP, kot jo razlaga sodišče v Strasbourgu, in pravnih tradicij držav članic podajam ta načela. Prvič, enotnega pristopa ni. Drugič, noben pristop ni popoln, vsak ima prednosti in slabosti. Tretjič, vsak popravniški ukrep mora biti učinkovit, če naj izpolnjuje zahteve iz člena 13 EKČP in tako zahteve iz člena 47 Listine.

122. Za hip se vrnimo na izhodišče.

74 — Avstrija, Belgija, Nemčija, Finska, Nizozemska, Španija in Združeno kraljestvo.

75 — Francija, Italija, Poljska in Romunija.

76 — Nemčija, Finska, Italija in Poljska.

77 — Nemčija in Grčija.

78 — V sodni praksi nizozemskih sodišč v zadevah s področja konkurence so bila razvita ta pravila. Trajanje postopka se šteje za nerazumno, če skupno trajanje upravne faze in faze sojenja presega pet let in šest mesecev. Če je to obdobje preseženo za manj kot šest mesecev, je mogoče do 5-odstotno znižanje kazni. Znižanje je lahko do 10-odstotno (ob upoštevanju zgornje meje 10.000 EUR), če presežno trajanje postopka znaša od šest do dvanajst mesecev. Pri več kot dvanajstih mesecih presežka sodišče prosto določi znesek znižanja kazni.

79 — Sodba z dne 24. maja 1989 v zadevi Hauschildt proti Danskii, *Series A št. 154*, točka 58.

123. Podjetje pri Splošnem sodišču vloži tožbo za razglasitev ničnosti odločbe s področja konkurence. Nato so vložene običajne pisne vloge in pisni postopek se konča. Na začetku so zastopniki podjetja zaskrbljeni zaradi poteka časa: sodišče nedvomno dela na spisu. Po določenem času se po tajništvu Splošnega sodišča poizve, kako zadeva napreduje. Če ni nobenega znaka o aktivnosti pri obravnavanju zadeve, bo morda na Splošno sodišče naslovljen vljuden uradni dopis, v katerem bo izražena skrb nad že preteklim časom, navedena verjetna podlaga za škodo (nepredvidljivi dodatni stroški bančne garancije, negotovost v škodo ceni delnice, težavno načrtovanje prihodnosti itd.) in napovedana pravica stranke do uveljavljanja očitka nerazumnega odlašanja pri obravnavanju zadeve in do zahtevanja zmanjšanja prvotno naložene globe ali odškodnine. Če bo Splošno sodišče s pravilnim ukrepanjem pospešilo postopek, bo problem zatrt v kali in ne bo potreben nikakršen nadaljnji popravni ukrep. Če pa se to ne zgodi, bo trditev v zvezi z nerazumnim odlašanjem znova podana na obravnavi pred Splošnim sodiščem.

124. Kako bo Splošno sodišče obravnavalo ta očitek? Na tem mestu želim uvesti strogo razliko med zadevami, v katerih tožeča stranka še vedno lahko popolnoma uresničuje svojo pravico do obrambe, in zadevami – ki so, upam, redke – v katerih zaradi samega preteka časa tožeči stranki ne more biti zagotovljeno pošteno sojenje.⁸⁰ V zadnjih primerih je kršitev pravice do poštenega sojenja mogoče popraviti samo z razglasitvijo ničnosti odločbe. Vendar pa v teh treh pritožbah ni zatrjevano, da družbe Groupe Gascogne, GSD in Kendrion niso mogle učinkovito zagovarjati trditev iz tožb.

125. Globa, ki se izpodbija pred Splošnim sodiščem, je bila naložena za točno določeno kršitev pravil o konkurenci. Če z nobenim od temeljnih tožbenih razlogov ni mogoče uspeti, zakaj bi bilo potem treba zmanjšati globo? Za to ne vidim razloga. Če podjetja lahko prikažejo razlog za izgubo – škodo, ki so jo utrpela zaradi tistega obdobja v celotnem trajanju obravnavanja njihove zadeve, ki ga je mogoče šteti za „nerazumnega“ ali „čezmernega“ – so upravičena vložiti (ločeno) odškodninsko tožbo na podlagi člena 340 PDEU. Odlašanje pri postopanju Splošnega sodišča pa se pojmovno zelo razlikuje od protikonkurenčnega ravnanja, zaradi katerega je Komisija primarno naložila globo. Zato bo očitek nepotrebnega odlašanja pred Splošnim sodiščem lahko pravilno obravnavan kot brezpredmeten. Čeprav je pravno dobro utemeljen in izhaja iz dejanskega stanja zadeve, nikakor ne more vplivati na izid tožbe.⁸¹

126. Če pa je takšen razlog brezpredmeten, ali ni potem zagotovo brezpredmeten tudi pred Sodiščem v okviru pritožbenega postopka?

127. Zato se ne strinjam s pristopom iz zadeve Baustahlgewebe. Oglobljenja podjetja za kršitev pravil o konkurenci ni mogoče obravnavati enako kot naložitev kazni odvzema prostosti fizični osebi, kjer je odlašanje pri sojenju res mogoče učinkovito popraviti (če je posameznik še vedno spoznan za krivega in mu je treba naložiti zaporno kazen) s skrajšanjem kazni, ki jo mora prestati. Če pa je bilo zaradi odlašanja oškodovano podjetje, je mogoče to škodo iskati v finančnih učinkih, ki so vzročno povezani s čezmernim trajanjem odločanja o tožbi. Mogoče je predložiti dokaze, in če je škoda dokazana, je mogoče prisoditi ustrezno nadomestilo. V pravnem redu EU je za podrobno ugotavljanje dejanskega stanja in presojanje dokazov bolj kot Sodišče pristojno Splošno sodišče. To se mi zdi dodaten razlog za sklep, da je samostojna odškodninska tožba pred Splošnim sodiščem ustrežnejše sredstvo v primerjavi s poskusom zagotoviti učinkovit popravni ukrep z zmanjšanjem globe v pritožbenem postopku.

80 — Morda se to lažje zgodi pri fizični osebi kot pri podjetju, vendar pa ni mogoče izključiti možnosti, da ključna priča podjetja med predolгим trajanjem postopkom umre ali je ni mogoče izslediti.

81 — Sodba z dne 21. septembra 2000 v zadevi EFMA proti Svetu (C-46/98 P, Recueil, str. I-7079, točka 38) in novejša sodba z dne 29. septembra 2011 v zadevi Arkema proti Komisiji (C-520/09 P, ZOdl., str. I-8901, točka 31).

128. Angleški lord kancler v 18. stoletju je nekoč retorično vprašal: „Ali ste pričakovali, da ima korporacija zavest, ko pa nima niti duše, ki bi jo bilo mogoče prekleti, niti telesa, ki bi ga bilo mogoče poškodovati?“⁸² Ker nima teh lastnosti, podjetje v nasprotju s fizično osebo tudi ne more utemeljeno uveljavljati duševnih bolečin zaradi udeležnosti v sodnem postopku.⁸³ Če mu je na trgu nastala izguba zaradi čezmernega odlašanja, je od podjetja razumno pričakovati, da jo bo poskušalo ovrednotiti v denarju in za to predložilo dokaze v utemeljitev navajanih števil.⁸⁴

129. Dodajam, da moje nestrinjanje s pristopom iz zadeve Baustahlgewebe izvira iz občutka nelagodja glede natančne pravne podlage za zmanjšanje globe v takih okoliščinah. V zvezi s tem bi se bilo morda koristno spet vrniti k izhodišču.

130. Komisija ima pri naložitvi globe diskrecijsko pravico glede njenega zneska. V Uredbi št. 1/2003 ni posebne določbe, ki bi ji dajala pravno podlago za zmanjšanje globe, ker je upravni postopek trajal predolgo. Vendar je Komisija v zadevi Dutch Beer storila prav to.⁸⁵ V postopku s tožbo je Splošno sodišče to globo še dodatno zmanjšalo za 5 %, ne glede na neutemeljenost vsebinskih tožbenih razlogov.

131. Ni mi jasno, kako bi lahko člen 261 PDEU (na katerega se je sklicevalo Splošno sodišče) lahko predstavljal ustrezno pravno podlago za zmanjšanje globe, kadar ni nobenih temeljnih razlogov za spremembo presoje Komisije glede *kršitve primerne globe*. Res je, da je Splošnemu sodišču (in Sodišču v pritožbenem postopku) v členu 31 Uredbe št. 1/2003 in členu 261 PDEU priznana „neomejena pristojnost“; vendar je ta neomejena pristojnost tesno povezana z (ne)primernostjo kazni, ki je bila naložena za storjeno kršitev. Zastoj v postopku, pa naj gre za odlašanje Komisije med upravno fazo ali za odlašanje Splošnega sodišča med fazo sojenja, nima nikakršne zveze z ravnanjem podjetja ali resnostjo kršitve.

132. Zavedam se, da strogost tega pristopa ne ustreza drži Splošnega sodišča pri obravnavanju trditev v zvezi z nepotrebnim odlašanjem.⁸⁶ Takega pristopa ni uporabilo niti Sodišče v zadevi Baustahlgewebe. Vendar se mi zdi, da je prišel čas, ko Sodišče lahko razsodi in mora razsoditi, katera od dveh poti, ki sta trenutno na voljo, pomeni boljši popravni ukrep. Razumem, zakaj je izbira „ekonomičnosti postopka“, na kateri temelji zmanjšanje globe (za neki nedefinirani odstotek, izračunan na neki neznani podlagi)⁸⁷ v okviru pritožbenega postopka bolj vabljiva. Ne prepriča pa me miselna podlaga takega pristopa (odnos med globo in ravnanjem, pristojnost, preglednost), v najslabšem primeru pa lahko ta postane skoraj v celoti samovoljen. (Dodajam, da bi bilo povsem drugače, če bi se zakonodajalec odločil uvesti podrobna pravila o tem, kako naj se spreminja višina globe pri nepotrebnem odlašanju bodisi v upravni bodisi v sodni fazi zadev s področja konkurence; vendar pa ta pot, kolikor vem, še ni bila raziskana).

82 — Edward, First Baron Thurlow, angleški lord kancler med letoma 1778 in 1783 ter med letoma 1783 in 1792, citiran v: John Poynder, *Literary Extracts*, 1844, zv. 1, str. 268.

83 — Sodišče v Strasbourg včasih dodeli odškodnino za nepremoženjsko škodo, če ugotovi, da je tožeča stranka utrpela stisko in strah zaradi odlašanja pri sojenju; glej na primer sodbo z dne 15. decembra 2005 v zadevi Barry proti Irski, št. 18273/04, točka 61 in navedena sodna praksa. Če pa ni dokazov o škodi zaradi odlašanja, take odškodnine ne dodeli; glej na primer sodbo Hauschildt proti Danski, navedeno v opombi 80, točka 58.

84 — Če bi mu zaradi odlašanja nastala korist, bi jo moralo upoštevati pri vrednotenju celotne izgube.

85 — Sodba z dne 16. junija 2011 v zadevi Bavaria proti Komisiji (T-235/07, ZOdl., str. II-3229, v nadaljevanju: Dutch Beer).

86 — Glej poleg sodbe Dutch Beer (navedena v opombi 84) sodbi z dne 30. aprila 2009 v zadevi CD-Contact Data proti Komisiji (T-18/03, ZOdl., str. II-1021) in z dne 5. junija 2012 v zadevi Imperial Chemical Industries proti Komisiji (T-214/06).

87 — Zavedam se, da je generalna pravobranilka J. Kokott v točki 198 sklepnih predlogih v zadevi Solvay, navedeni v opombi 36, navedla, da bi bilo v tej zadevi primerno zmanjšati globo za 50 %. Če se ne motim, ni navedla podrobnih razlogov glede primernosti tega odstotka; najverjetneje se je odločila za pristop, da je „glede na vse okoliščine primera ustrezna številka X“. Iz že podanih razlogov se s takim pristopom ne strinjam.

Ovrednotenje škode

133. Družba Groupe Gascogne trdi, da ji je nastala škoda zaradi predolgega trajanja postopka pred Splošnim sodiščem. Vendar pa izgube, ki jo pripisuje kršitvi pravice do poštenega sojenja v razumnem roku, ni opredelila kot odškodninski zahtevek.⁸⁸ Tudi tu bi se bilo morda koristno vrniti k izhodiščnemu položaju.

134. Kadar Komisija naloži globo za kršitev pravil o konkurenci in podjetje, naslovnik odločbe, izpodbija odločbo Komisije pred Splošnim sodiščem, to podjetje lahko izbira. Lahko bodisi plača globo bodisi pridobi bančno garancijo za kritje same globe in morebitne odgovornosti za plačilo obresti na ta znesek.⁸⁹ Kolikor vem, se podjetja iz poslovnih razlogov običajno odločijo za drugo možnost, ker po navadi menijo, da je to v njihovem finančnem interesu. Družba Groupe Gascogne se je vsekakor odločila za to možnost.⁹⁰

135. Tožba pred Splošnim sodiščem nima suspenzivnega učinka. Prav tako ni mogoče izdati začasne odredbe samo zaradi obvarovanja stranke pred povsem finančno škodo med potekom postopka.⁹¹ Zato podjetje, tudi če izpodbije odločbo Komisije o naložitvi globe in doseže bodisi razglasitev ničnosti te odločbe v celoti bodisi vsaj zmanjšanje globe, še vedno nosi stroške financiranja morebitne dane bančne garancije in mora potem plačati še morebiten preostanek globe in obresti na ta znesek. Ti finančni stroški se ne povrnejo.

136. Če pa se, nasprotno, podjetje odloči plačati globo in nato izpodbije odločbo, s katero je bila ta naložena, je upravičeno do vračila plačanih zneskov in obresti. Izplačane obresti so nadomestilo za to, da stranka med potekom postopka ni mogla razpolagati s tem denarjem.

137. Če je tožba pred Splošnim sodiščem obravnavana v razumnem roku, je torej dopustno, da podjetje, ki želi plačilo globe zavarovati z bančno garancijo, odgovarja za finančne stroške, ki izhajajo iz njegove odločitve, da globe ne bo plačalo vnaprej. Če je postopek pred Splošnim sodiščem neprimerno dolg, se to podjetje sooči z (i) negotovostjo in (ii) dodatnimi stroški, saj mora nositi stroške financiranja bančne garancije dalj, kot je bilo pričakovano. Vendar pa je materialna izguba v obdobju, ki presega „razumni rok“ za obravnavanje te tožbe, ločeno vprašanje v primerjavi s kršitvijo pravil o konkurenci s strani tega podjetja in z naloženo globo kot kaznijo za to kršitev. Poleg tega, kakor bom pojasnila v nadaljevanju, ni nujno, da taki stroški pomenijo materialno izgubo, saj je podjetje izbralo ta način izpolnitve obveznosti plačila globe.⁹²

138. Torej, če je podjetju naložena globa zaradi kršitve pravil o konkurenci, čas, ki je potreben za obravnavanje njegove zadeve, nikakor ne vpliva na samo globo.

139. Preden se dokončno opredelim za pristop ločenega odškodninskega zahtevka, se bom posvetila očitnima slabostma tega pristop. Prvič, kako dolgo bo ob upoštevanju že tako preveč izgubljenega časa potekal postopek z ločenim odškodninskim zahtevkom? Drugič, ali ni poseben problem to, da bo treba odškodninski zahtevek vložiti pri istem sodišču, ki naj bi tožeči stranki povzročilo škodo, ker njene prvotne tožbe proti Komisiji ni obravnavalo v razumnem roku?

140. V zvezi s prvim pomislekom je očitno, da bo moralo Splošno sodišče zagotoviti, da bo morebitna ločena odškodninska tožba obravnavana hitro. Če to stori, menim, da je prvi morebitni pomislek mogoče odmisлити.

88 — Enako velja za družbi GSD in Kendrion.

89 — Glej dopis Komisije družbi Groupe Gascogne z dne 13. decembra 2005 (priloga 3 k tožbi družbe Groupe Gascogne pred Splošnim sodiščem za razglasitev ničnosti odločbe).

90 — To možnost sta izbrali tudi družbi GSD in Kendrion.

91 — Glej na primer sklep predsednika Splošnega sodišča z dne 2. marca 2011 v zadevi 1. garantovaná proti Komisiji (T-392/09 R).

92 — Glej točke od 134 do 138 zgoraj.

141. Drugi morebitni pomislek je pomembnejši. Za odločanje o odškodninskih tožbah zoper institucije EU je izključno pristojno Splošno sodišče. To sodišče bo nujno preučilo dejanska vprašanja v okviru take odškodninske tožbe, kot je to, ali je nastala materialna in/ali nedenarna izguba ter ali je bila ta izguba posledica kršitve člena 47 Listine. (Če ne bi Sodišče v pritožbenem postopku že prej ugotovilo, da je pred Splošnim sodiščem nastalo nepotrebno odlašanje, bi bilo eno od dejanskih vprašanj, ali je res prišlo do čezmernega odlašanja.)

142. Čeprav bi bil tak postopek seveda lahko predmet nadzora pred Sodiščem v pritožbenem postopku, ali to, da bi bilo Splošno sodišče hkrati stranka, obtožena kršitve temeljnih pravic, in sodišče, pri katerem bi bil zahtevek vložen, pomeni, da ga ne bi bilo mogoče šteti za nehčerinsko in nepristransko sodišče za namene člena 6(1) EKČP?⁹³

143. Sodišče v Strasbourgu je menilo, da sta pojma nehčerinskosti in nepristranskosti tesno povezana. Za presojo nehčerinskosti so upoštevna ta merila: način imenovanja članov zadevnega sodišča, njihov mandat, ali obstajajo jamstva pred zunanjimi pritiski in ali zadevno telo daje vtis nehčerinskosti. V zvezi z nepristranskostjo pa je sodišče v Strasbourgu menilo, prvič, da mora biti sodišče subjektivno prosto osebne pristranskosti, in drugič, da mora biti nepristransko z objektivnega vidika, kar pomeni, da mora dajati zadostna jamstva za izključitev kakršnega koli upravičenega dvoma v zvezi s tem.⁹⁴

144. Iz člena 252 PDEU ter členov 2 in 3 Statuta Sodišča izhajajo, da so člani Splošnega sodišča dolžni spoštovati obveznosti za zagotovitev njihove nehčerinskosti in nepristranskosti. Poleg tega je jasno, da njihova nehčerinskost pri presojanju odškodninskih zahtevkov ne bo vprašljiva, saj jih ne nadzira nobena institucija ali telo, ki bi ju zanimal izid takega postopka.

145. Menim, da je pomembno vprašanje, ali bi Splošno sodišče dajalo vtis nepristranskosti pri odločanju o odškodninskih zahtevkih, utemeljenih na navedbi, da je bilo Splošno sodišče samo odgovorno za kršitev temeljnih pravic tožeče stranke.

146. Po mojem mnenju je na podlagi nekaterih dejavnikov mogoče razumno sklepati na vtis zadostne nepristranskosti Splošnega sodišča.

147. Prvič, kakršnega koli odrejenega nadomestila ne bi plačalo Splošno sodišče. Izplačano bi bilo iz proračuna EU, zato Splošnega sodišča finančne posledice postopka ne bi neposredno zanimale.⁹⁵ Drugič, da bi Splošno sodišče izpolnilo subjektivno zahtevo glede neobstoja osebne pristranskosti,⁹⁶ bi moralo zagotoviti, da te odškodninske tožbe ne bi obravnaval senat sodnikov, ki je obravnaval temeljno zadevo, ampak drug senat. Tretjič, ker bo trditev o kršitvi člena 47 Listine verjetno podana v pritožbenem postopku, ne pa pred Splošnim sodiščem, bo obstoj čezmernega odlašanja ugotovilo Sodišče. Splošno sodišče se bo ukvarjalo le z dokazi o izgubi in njenim ovrednotenjem. Četrtrič, čeprav položaj, ki je podlaga za postopek v zvezi s kršitvijo člena 47 Listine, izvira iz ravnanja Splošnega sodišča, bi bila naloga Komisije kot zagovornice interesov Evropske unije v skladu s členom 17(1) PEU braniti postopek pred tem sodiščem.⁹⁷ Petič, vsako odločitev Splošnega sodišča bi glede pravnih vprašanj seveda lahko preizkusilo Sodišče.

93 — Med obravnavanjem zadeve Baustahlgewebe je generalni pravobranilec P. Léger predlagal, naj te zadeve obravnava Sodišče. Vendar to zaradi sprememb pravil glede pristojnosti Sodišča po Pogodbi iz Nice ni več mogoče. Glej točko 321 sklepnih predlogov generalnega pravobranilca Y. Bota, predstavljenih v zadevi Der Grüne Punkt, navedeni v opombi 36.

94 — Sodba Findlay, navedena v opombi 56, točka 73.

95 — Globe so del lastnih sredstev Evropske unije.

96 — Glej točki 143 in 144 zgoraj.

97 — Glej tudi člen 335 PDEU.

148. Zato ugotavljam, da je, kadar tožeča stranka meni, da je utrpela izgubo, ker Splošno sodišče njene zadeve ni rešilo v razumnem roku, odškodninska tožba pred Splošnim sodiščem primernejši in učinkovitejši popravni ukrep za namene člena 47 Listine, kakor je razlagan ob upoštevanju členov 6(1) in 13 EKČP, kot pa neko zmanjšanje globe.⁹⁸ Kadar je treba izrecno priznati obstoj kršitve Splošnega sodišča, menim, da tovrstna ugotovitev Sodišča pomeni pravično zadoščenje.

149. Treba je odgovoriti še na končno vprašanje: kaj naj bi bil „dogodek, ki bi povzročil“ nepogodbeno odgovornost Unije za namene člena 46 Statuta? Po mojem mnenju je treba za ta dogodek šteti ugotovitev Sodišča, da je pred Splošnim sodiščem nastalo nepotrebno odlašanje.⁹⁹ To pomeni, da bi petletni zastaralni rok, v katerem je treba vložiti tak odškodninski zahtevek, začel teči z izdajo sodbe Sodišča v tem pritožbenem postopku.

150. Zato Sodišču predlagam, naj razglasi, da je Splošno sodišče o tožbi družbe Groupe Gascogne odločilo 18 mesecev prepozno, in jasno navede, da lahko družba Groupe Gascogne vloži ločeno odškodninsko tožbo, če se za to odloči.

Stroški

151. Če se Sodišče strinja z mojo presojo pritožbe, potem naj se v skladu s členi 137, 138, 140 in 184 Poslovnika družbi Groupe Gascogne, ki ni uspela z nobenim od pritožbenih razlogov, naloži plačilo stroškov postopka.

Predlog

152. Zato menim, da bi moralo Sodišče:

- pritožbo zavriniti;
- razglasiti, da Splošno sodišče v zadevi Groupe Gascogne proti Komisiji (T-72/06) ni odločilo v razumnem roku, in
- družbi Groupe Gascogne naložiti plačilo stroškov postopka.

98 — Zdi se mi, da predlog družbe Groupe Gascogne v tej zadevi izvira iz zadeve Baustahlgewebe: ni bil podan kot ločen zahtevek za povračilo materialne izgube ali nepremoženjske škode, poleg tega pa Sodišče ne bi bilo pristojno za obravnavanje takega zahtevka.

99 — Če bi bil dogodek mejna točka, na kateri je razumno obravnavanje zadeve preraslo v nepotrebno odlašanje, bi (a) obstajala precejšnja pravna negotovost glede tega, kdaj je začel teči petletni zastaralni rok, in (b) bi res veliko odlašanje pred Splošnim sodiščem lahko celo povzročilo zastaranje zahtevka, preden bi Splošno sodišče izdalo sodbo. Ta rešitev ne more biti prava.